Certyfikat Zarządzania Jakością wg PN-EN ISO 9001:2009 nadany przez:

Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
ul. Mickiewicza 46 • 17-100 Bielsk Podlaski

tel.: 858 332 616 • faks: 858 332 612
www.powiatbielski.pl • e-mail: starostwo@powiatbielski.pl

ZARZĄD POWIATU
17-100 Bielsk Podlaski
ul. Mickiewicza 46
tel. 085/833-26-10, fax 833-26-12
skr. poczt. 33

Bielsk Podlaski, 14.04.2017

Or.0022.13.2017

Rada Powiatu
w Bielsku Podlaskim

Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim w załączeniu przedkłada informację Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Bielskiego za rok 2016 – celem zapoznania się.

Stosownie do zapisu art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1412) ***„Właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny oraz państwowy wojewódzki inspektor sanitarny przedstawiają przynajmniej raz w roku odpowiednio radzie powiatu albo sejmikowi województwa informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu albo województwa."***

STAROSTA
dr inż. Sławomir Jerzy Snarski

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W BIELSKU PODLASKIM

INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU BIELSKIEGO
ZA ROK 2016

Bielsk Podlaski

Marzec 2017

SPIS TREŚCI

I.OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO

Powiat Bielski położony jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Tworzy go 8 gmin w tym 2 miejskie(Bielsk Podlaski, Brańsk),6 wiejskich(Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka, Wyszki)

Powierzchnia powiatu bielskiego wynosi 1385 km^2.

Miasto Bielsk Podlaski z blisko 26 075 mieszkańców jest największym miastem powiatowym.

Zaludnienie:

Według stanu na 31.12.2015 ludność powiatu bielskiego wynosi 56 562 mieszkańców w tym:

- ludność miejska – 29 881
- ludność wiejska - 26 681
- mężczyźni- 28 004
- kobiety- 28 558
- w tym dzieci do lat 2- 948

Ocena merytoryczna realizacji wykonywanych zadań :

W 2016 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajdowało się 1366 obiektów powiatu bielskiego.

Nadzór sanitarny sprawowany był w zakresie:

- epidemiologii
- higieny żywności , żywienia i przedmiotów użytku
- higieny komunalnej
- higieny pracy
- higieny dzieci i młodzieży
- promocji zdrowia
- nadzoru zapobiegawczego

Ogółem w 2016r. pracownicy PSSE w Bielsku Podlaskim przeprowadzili 1175 kontroli obiektów, wydali 168 decyzji merytorycznych i 101 decyzji płatniczych. Ponadto wydano 56 postanowień. oraz nałożono 3 mandaty na sumę 600,00 zł. W ramach sprawowanego nadzoru pobierano próbki do badań laboratoryjnych. W 2016 r. pobrano 319 próbek do badań chemicznych, fizycznych i mikrobiologicznych. Wykonano 1042 oznaczenia fizyczne i 6 chemicznych. Pobierano próbki środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków i wody.

II.SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŹNYCH W 2016 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

Analizę epidemiologiczna powiatu przeprowadzono w oparciu o zgłoszone i zarejestrowane w 2016 roku choroby zakaźne. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o definicje opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U nr 234 poz. 1570 z późn zm.).

Dane epidemiologiczne dotyczące chorób zakaźnych w powiecie bielskim w 2016 i 2015 roku przedstawiono w formie tabelarycznej w załączniku nr 1.

Znaczącym problem epidemicznym naszego powiatu w dalszym ciągu są choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, jest terenem endemicznym dla tych chorób. Zachorowania są związane z istnieniem na naszym terenie w biocenozie ognisk przyrodniczych, w których krążą patogeny wywołujące wyżej wspomniane choroby.

W stosunku do roku poprzedniego w powiecie bielskim zaobserwowano niewielki spadek zachorowań na **boreliozę**. Zarejestrowano 96 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 169,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym 134,4. Zapadalność na boreliozę w województwie podlaskim wyraźnie wzrosła z 95,9 w roku 2015 na 134 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.

Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM),** w stosunku do roku poprzedniego, nie zmieniła się - odnotowano 6 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 10,6 na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku wojewódzkim 13,4.

Sytuację epidemiologiczną boreliozy i KZM w powiecie bielskim w latach 2006-2016 przedstawiono w poniższej tabeli i na wykresach.

Tabela nr 1 **Zachorowania i zapadalność na boreliozę i KZM w powiecie bielskim w latach 2006-2015**

Jednostka	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	Zach*	Zap.**	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
Borelioza	98	162,6	72	119,5	102	172,0	136	229,3	83	140,9	135	230,9	117	201,4	123	211,9	109	187,7	114	199,5	96	169,7
KZ	16	26,5	9	14,9	4	6,7	17	28,7	8	13,6	6	10,3	6	10,3	1	1,7	5	8,6	6	10,5	6	10,6

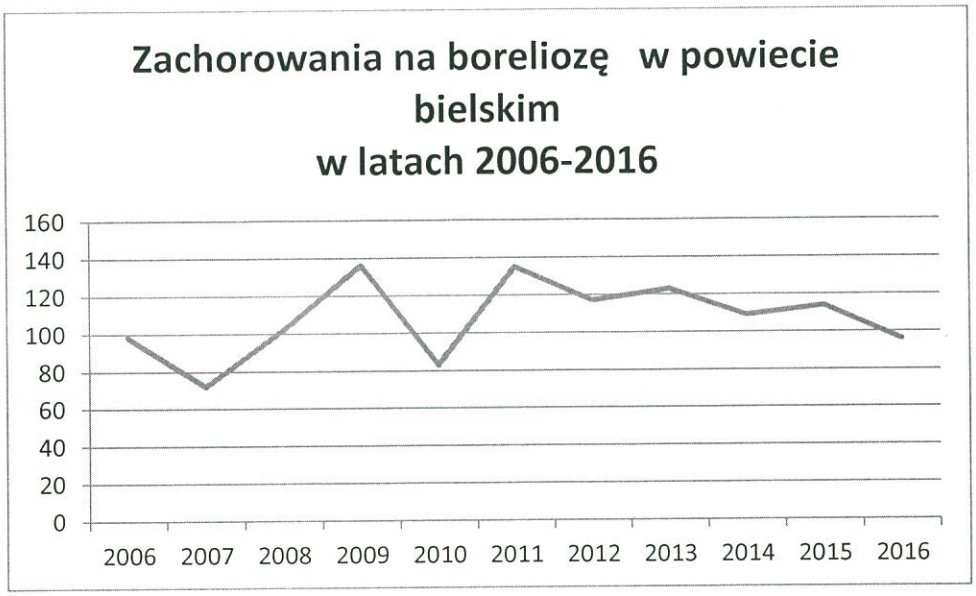

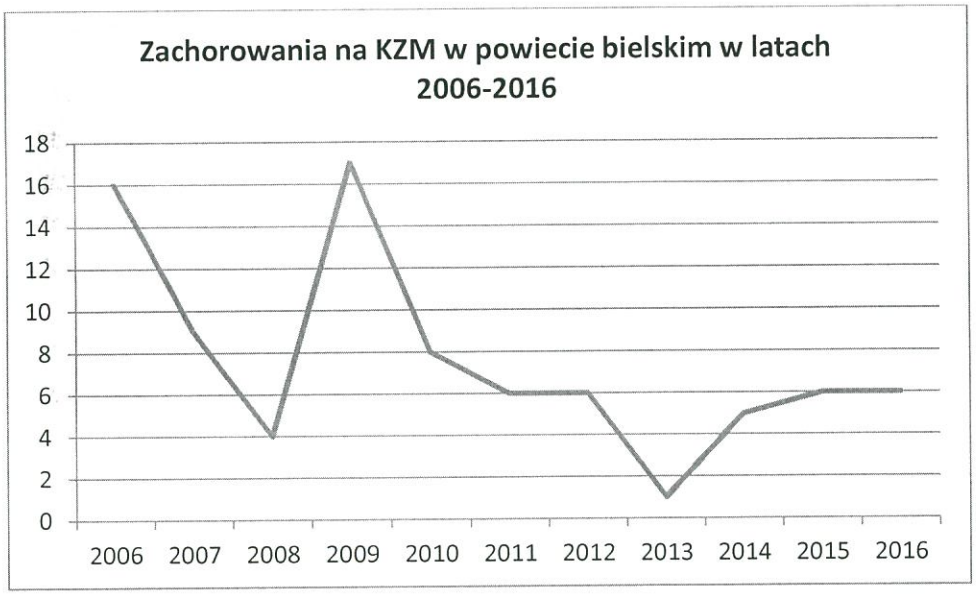

W przypadku **chorób zakaźnych wieku dziecięcego** obserwowana jest cykliczna, występująca co kilka lat zmienność zachorowań.

Po trzykrotnym wzroście zachorowań na krztusiec roku 2015 (13 przypadków), w roku 2016 zarejestrowano już tylko 5 zachorowań na tę chorobę. Współczynnik zapadalności wyniósł 8,8 zachorowań na 100 tys. mieszkańców i był wyraźnie niższy od ogólnowojewódzkiego, który osiągnął wartość 40,4. Zachorowania w powiecie bielskim w roku 2015 wystąpiły w większości u młodzieży w wieku 12-18 lat, w po kilkuletniej przerwie od podania szczepionki przeciw krztuścowi. W roku 2016 chorowały osoby pomiędzy 27, a 65 rokiem życia. Zmiany w Programie Szczepień Ochronnych zmierzają do wprowadzania szczepień

przypominających przeciwko krztuścowi, by ograniczyć zachorowani wśród młodzieży i dorosłych. W roku 2016 wprowadzono obowiązek szczepień p/krztuścowi również w 14 roku życia. Aktualny stan uodpornienia dzieci i młodzieży spowodował, że zachorowania przesunęły się na osoby dorosłe, nie szczepione wcale, bądź szczepione dawno.

Tabela nr 2 **Zachorowania i zapadalność na krztusiec w powiecie bielskim w latach 2006-2016**

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.
12	19,9	21	34,8	33	55,6	31	52,3	13	22,2	12	20,5	5	8,6	3	5,2	4	6,9	13	22,7	5	8,8

Zachorowania na krztusiec w latach 2006 -2016

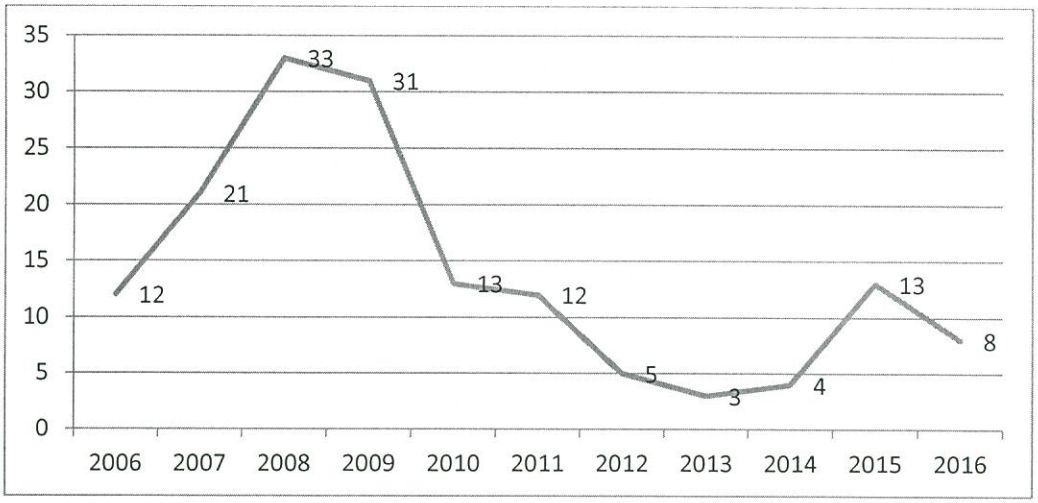

Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na **różyczkę**. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań . Od roku 2010 rejestruje się od 1 do 5 przypadków rocznie. W roku 2015r. do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono tylko 1 (współczynnik 1,7) przypadek różyczki, przy współczynniku wojewódzkim równym 4,4 zachorowania na 100 tys. zachorowań, zaś w roku 2016 zachorowań nie zgłaszano.

Spadek zachorowań, to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce systematycznie rośnie, ponieważ szczepieniami w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych obejmowane są kolejne grupy dzieci i młodzieży.

Tabela nr 3 **Zachorowania i zapadalność na różyczkę w powiecie bielskim w latach 2006-2016.**

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap	Zach	Zap	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.
5	8,3	28	46,5	233	392,9	61	102,9	1	1,7	5	8,6	4	6,9	5	8,6	1	1,7	1	1,7	0	0

Zachorowania na różyczkę w powiecie bielskim w latach 2006-2016

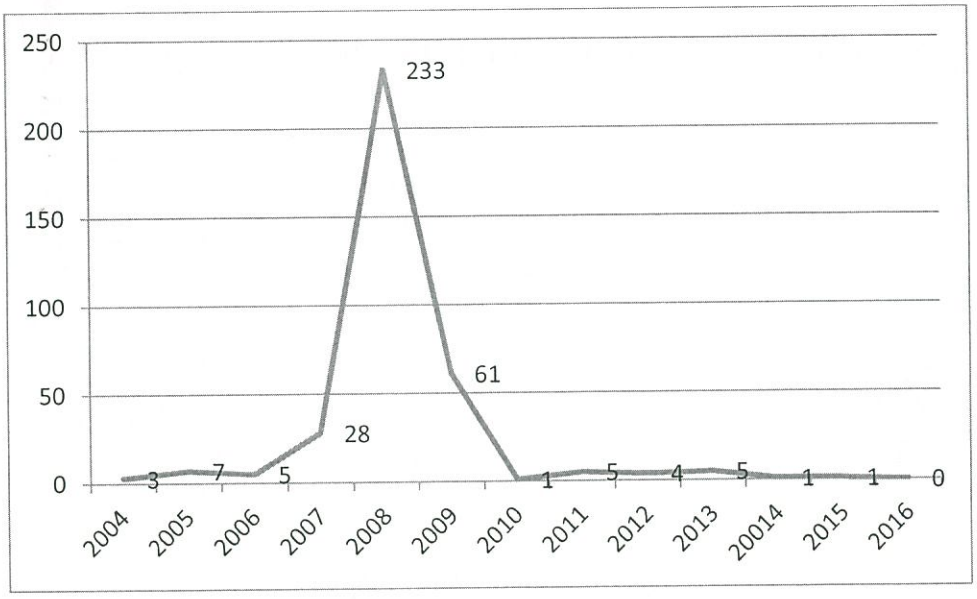

Jak obrazuje poniższa tabela, w powiecie bielskim sytuacja epidemiczna **świnki** jest korzystna. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie. W roku sprawozdawczym nie rejestrowano nowych zachorowań na świnkę. W całym województwie podlaskim zarejestrowano 66 przypadków zachorowań, co dało współczynnik zapadalności równy 5,5.

Stan uodpornienia na świnkę wzrasta systematycznie, podobnie jak w przypadku różyczki, ponieważ szczepieniami objęta jest cała populacja dzieci. U dzieci i młodzieży do 19 roku

życie sukcesywnie uzupełnia się szczepienia przeciwko tym chorobom do dwóch dawek, co daje wysoką odporność na zachorowania.

Tabela nr 4 **Zachorowania i zapadalność na świnkę w powiecie bielskim w latach 2006-2016**

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Zach	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*
	404,8		**3,3**	**6**		**5**	**8,4**	**4**	**6,8**	**6**	**10,3**	**3**	**5,2**	**2**	**3,4**	**1**	**1,7**	**0**	**0**	**1**	**1,8**

Zachorowania na świnkę w powiecie bielskim w latach 2004-2016

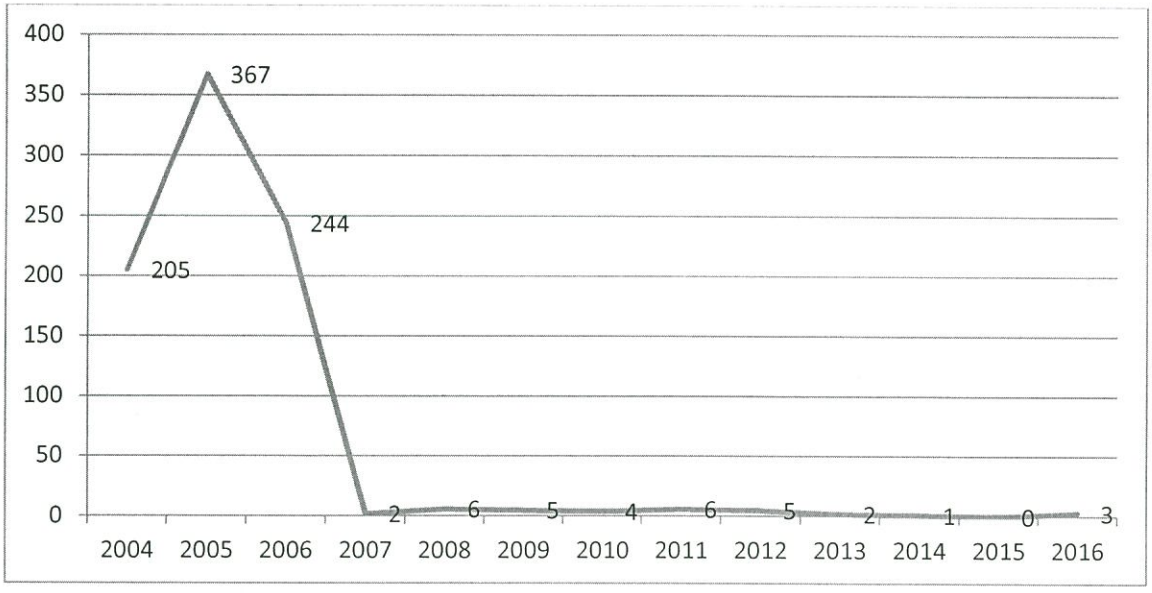

W przypadku **ospy wietrznej,** po odnotowanym w roku 2014 spadku zachorowań, aktualnie obserwuje się tendencję wzrostową. Współczynnik zapadalności w powiecie bielskim jest nieznacznie wyższy niż ogólnowojewódzki (Bielsk Podlaski – 334,2, województwo podlaskie - 314,5 zachorowań na 100 tys). Warto zaznaczyć, iż w grupie zarejestrowanych

przypadków ospy wietrznej nie notowano zachorowań wśród osób szczepionych przeciwko tej chorobie.

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są wprowadzane w grupach ryzyka zdrowotnego, oraz ze wskazań społecznych – u dzieci uczęszczających do placówek opiekuńczych i opiekuńczo-wychowawczych. Pozostała, zdecydowanie większa część dzieci jest niezaszczepiona.

Tabela nr 5 **Zachorowania i zapadalność na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2006-2016.**

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Zach	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*	*Zach*	*Zap.*
224	**200,8**	**342**	**567,4**	**295**	**497,5**	**132**	**279,5**	**96**	**161,2**	**231**	**395,1**	**131**	**225**	**129**	**220,5**	**43**	**74,1**	**191**	**334,2**	**232**	**406,0**

Zachorowania na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2005-2016.

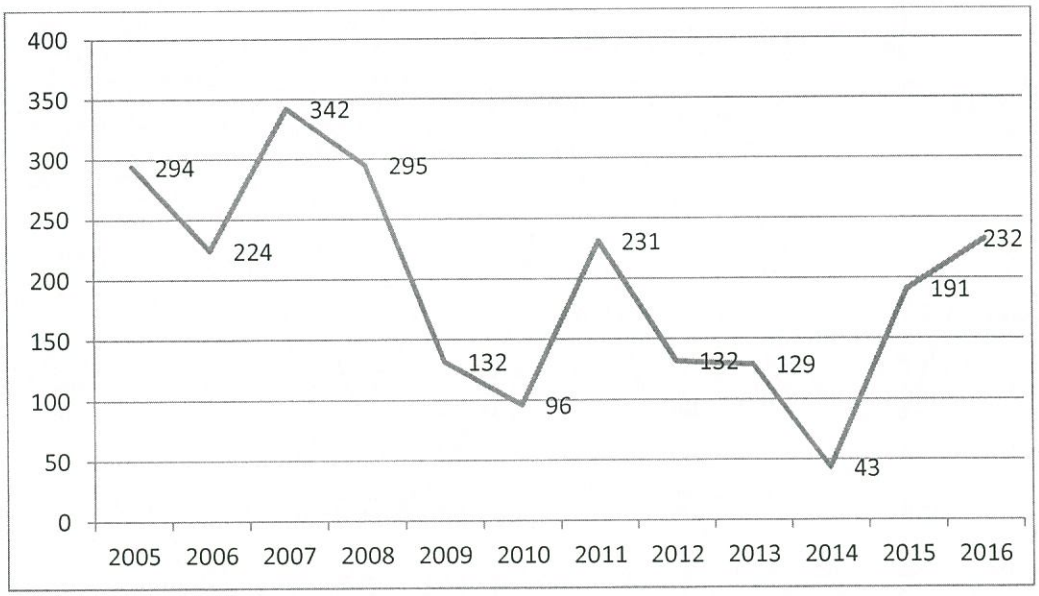

Prowadząc wieloletnie obserwacje chorób wieku dziecięcego szerzących się epidemicznie widać jak zmienia się zachorowalność na poszczególne choroby po wprowadzeniu masowych szczepień ochronnych.

Sytuacja epidemiologiczna **salmonelli,** którą przedstawia poniższa tabela, w roku sprawozdawczym uległa pogorszeniu.

Tabela nr 6 Zachorowania i zapadalność na salmonellę w powiecie bielskim w latach 2006-2016.

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
26	43,1	21	34,8	22	37,1	9	15,2	18	30,8	14	23,9	15	25,8	38	65,5	14	24,1	6	10,5	19	33,6

Zachorowania na salmonellę w powiecie bielskim w latach 2006-2016.

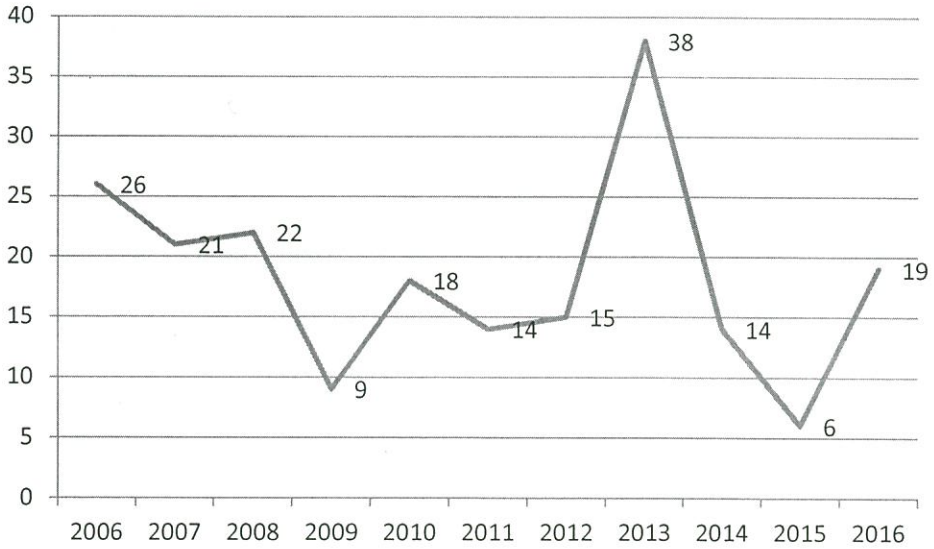

Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruć stanowiły pojedyncze zachorowania w ogniskach domowym. Zarejestrowano 19 zachorowań (w tym 6-cioro dzieci w wieku od 0 do 2 lat oraz 2 dzieci w wieku 7-8 lat), co dało współczynnik zapadalności 33,6 na 100 tys. mieszkańców. W roku 2015 zarejestrowano 6 zachorowań, co dało współczynnik 10,5. Zatruć zbiorowych nie odnotowano. Niepokoi wzrost zachorowań w grupie małych dzieci. Dochodzenia epidemiologiczne wykazały błędy technologiczne popełniane przez rodziców podczas przygotowywania posiłków. Dzieci spożywały głównie potrawy, do których dodano jaja kurze bez obróbki termicznej. Świadczy to o braku wiedzy na temat profilaktyki chorób jelitowych szerzących się drogą pokarmową. W ogniskach chorób pouczono o istocie choroby oraz metodach profilaktyki.

Analiza epidemiologiczna wirusowych schorzeń wątroby w powiecie bielskim wykazała znaczący wzrost ich rejestracji. W 2015 roku zarejestrowano 5 **przypadków przewlekłego i bliżej nieokreślonego wirusowego zapalenia wątroby typu B** (współczynnik zapadalności 8,8 na 100 tys. mieszkańców – współczynnik wojewódzki 9,5) oraz 10 przypadków **wirusowego zapalenia wątroby typu C** (17,6 zachorowań na 100 tys. mieszkańców – współczynnik wojewódzki 9,5). Do wykrycia zachorowań dochodzi zazwyczaj w punktach krwiodawstwa i poradniach ginekologiczno-położniczych. Trudno jest dotrzeć do źródła zakażenia, ponieważ nie da się ustalić daty ekspozycji na czynnik zakaźny.

W roku 2016 do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono 6067 **podejrzeń grypy** oraz **schorzeń grypopodobnych**. W stosunku do roku ubiegłego liczba zachorowań zwiększyła się o 1764 przypadki schorzeń grypopodobnych (w roku 2015 zarejestrowano 4303 zachorowań).
W celu monitorowania sytuacji epidemicznej, w sezonie grypowym, kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ MR „Medica" i NZOZ „LEKO".
Zarejestrowano 1 przypadek **grypy sezonowej**, potwierdzony laboratoryjnie. W województwie podlaskim zarejestrowano łącznie 44 przypadki grypy sezonowej, co dało współczynnik zapadalności równy 3,7.

Nieco poprawiła się sytuacja epidemiologiczna **biegunek**, w tym u dzieci do lat 2. W roku 2014 placówki medyczne zgłosiły 22 przypadki zachorowań, zaś w roku 2015 zachorowało 32 dzieci. W roku 2016 odnotowano tylko 8 przypadków biegunki u dzieci do lat 2. W porównaniu do całego województwa podlaskiego, sytuacja w powiecie bielskim uległa znaczącej poprawie – współczynnik zachorowań w powiecie bielskimi wyniósł 80,9, w województwie podlaskim zaś – 399,6).

Niepokoi znaczny wzrost zakażeń jelitowych wywołany **Clostridium difficile** z 6 w roku 2015 na 16 w roku 2016. Współczynnik zapadalności w powiecie bielskim wynosi 28,3 zachorowań na 100 tys. mieszkańców i jest wyższy od wskaźnika wojewódzkigo, który jest równy 19,5.

Wyraźnie poprawiła się sytuacja epidemiologiczna **neuroinfekcji**. Zarejestrowano pojedyncze przypadki bakteryjnych zapaleń opon mózgowych i mózgu o różnej etiologii. Nie rejestrowano przypadków **enterowirusowego zapalenia opon mózgowych**, gdy w roku 2014 liczba rejestracji wynosiła 19 zachorowań, a w 2015 - 1 przypadek. Zarejestrowano również tylko 1 przypadek **nieokreślonego wirusowego zapalenia opon mózgowych** - rok 2014 – 14 zachorowań, 2015 – 2. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek **wirusowego zapalenia opon mózgowych –inne określone i nie określone.** Należy zaznaczyć, iż w województwie podlaskim w roku 2016 sytuacja epidemiologiczna neuroinfekcji również była korzystana. Rejestrowano pojedyncze przypadki poszczególnych chorób, dające współczynniki zachorowań od 0,3 do 2,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców (z wyłączeniem kleszczowego zapalenia mózgu, opisanego wyżej).

W stosunku do lat poprzednich spadła liczba **osób narażonych na wściekliznę**, u których podjęto szczepienia. W rok 2014 i 2015 rejestrowano po 22 osoby zaszczepione przeciwko wściekliźnie, w roku 2016 już tylko 13. Do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono łącznie 71 pogryzień przez psy i koty (rok 2015-108 pogryzień). Większość zwierząt była poddana obserwacji weterynaryjnej w kierunku wścieklizny. Do szczepień kwalifikowano osoby pokąsane przez psy i koty, których obserwacja, a tym samym wykluczenie zakażenia wirusem wścieklizny, było niemożliwe. Współczynnik zapadalności w powiecie bielskim dotyczący szczepień przeciwko wściekliźnie wynosi 22,7 i jest wyższy od współczynnika ogólnowojewódzkiego, którego wartość jest równa 19,0 przypadków na 100 tysięcy mieszkańców.

Sytuacja epidemiologiczna w latach 2015-2016 w powiecie Bielsk Podlaskim

Lp.	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności w powiecie bielskim	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności w powiecie bielskim
		2016		2015	
1.	Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	↑ 19	33,6	6	10,5
2.	Inne bakt.zak.jelitowe Clostridium difficile	16	28,3	6	10,5
3.	Inne bakt.zak.jelitowe-określone	7 ↓	12,4	11	19,2
4.	Inne bakt.zak.jelitowe-nieokreślone	1 ↓	1,8	4	6,9
5.	Inne bakt. zatrucia .pokarmowe gronkowcowe	1 ↓	1,8	10	17,5
6.	Wirus.zakaż. jelit..-wywołane przez rotawirusy	25 ↓	44,2	54	94,5
7.	Wirus. zakażenia jelitowe inne określone	↑ 8	14,1	2	3,5

8.	Wirus. zakażenia jelitowe nieokreślone	2 ↓	3,5	8	13,9
9.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	13 ↓	137,1	32	328,5
10.	Biegunka i zap.żołąd.jelit ogółem	11 ↓	19,4	35	61,2
11.	Biegunki u dzieci do lat 2	8 ↓	84,4	32	55,9
12.	Krztusiec	5 ↓	8,8	13	22,7
13.	Płonica	1 ↓	1,8	6	10,5
14.	Borelioza	96 ↓	169,7	114	199,5
15.	Choroba wywołana przez Strptoc.pyogenes ogółem	↑ 1	1,8	0	0
16.	Choroba wywołana przez Strptoc.pyogenes - róża	1 ↑	1,8	0	0
17.	Rzeżączka	↑ 1	1,8	0	0
18.	Styczność i narażenie na wściekliznę (potrzeba szczepień)	13 ↓	22,9	22	38,5
19.	Kleszczowe zapalenie mózgu	6	10,6	6	10,5
20.	Enterowirusowe zap. opon mózgowych	0	0	1	1,7
21.	Wirus. zap. opon mózgowych inne określone i .nieokreślone	1 ↓	1,8	2	3,5
22.	Ospa wietrzna	↑ 232	410,1	191	334,2
23.	Różyczka	0 ↓	0	1	1,7
24.	Świnka	↑ 3	5,3	0	0
25.	WZW typu B – przewlekłe i BNO	5 ↑	8,8	3	5,2
26.	WZW typu C: wg def. przypadku-2014r.	↑ 10	17,6	5	8,7
27.	AIDS	0 ↓	0	3	5,2
28.	Nowo wykryte zakażenia HIV	0 ↓	0	3	5,2
29.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	0 ↓	0	1	1,7
30.	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	0 ↓	0	1	1,7

31.	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone	1	1,8	1	1,7
32.	Grypa ogółem	1	1,8	2	3,5

Podsumowanie:

W 2016 roku w powiecie bielskim ***nie rejestrowano*** chorób wysoce zakaźnych takich jak: **cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome.**

Zanotowano wyraźny ***spadek*** **zachorowań na wirusowe i bakteryjne schorzenia jelitowe, szerzące się drogą pokarmową.**

Odnotowano znaczący ***spadek*** zachorowań na **biegunki**, w tym u dzieci do lat 2,.

Poprawiła się (***spadek zachorowań***) sytuacja epidemiologiczna **neuroinfekcji** zarówno o etiologii wirusowej jak i bakteryjnej.

Obserwuje się ***tendencję spadkową*** zachorowań na **krztusiec**.

Zaobserwowano znaczący ***wzrost*** zachorowań na **salmonellozę** - zatrucia pokarmowe. Niepokoi wysoki odsetek zachorowań wśród małych dzieci.

Wzrosła ilość rejestracji zakażeń jelitowych wywołanych **Clostridium defficile.**

Odnotowano gwałtowny ***wzrost*** zachorowań odnotowano w przypadku **ospy wietrznej.**

Obserwuje się ***tendencję wzrostową*** rejestracji zachorowań na **WZW typu B i WZW typu C.**

Zachorowalność na pozostałe choroby zakaźne nie odbiegała znacząco od roku poprzedniego

III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2016 ROKU

W 2016 roku szczepienia prowadzone były w 16 punktach szczepień należących do podmiotów realizujących zadania podstawowej opieki zdrowotnej, oraz w SPZOZ w Bielsku Podlaskim, pozostającym pod nadzorem sanitarnym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku. Ogółem, pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora w Bielsku Podlaskim znajduje się **9910** kart szczepień (stan na 31.12.2016r.). Kartoteki szczepienne znajdują się u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, odpowiedzialnych za realizację programu szczepień ochronnych. W ramach obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych prowadzone jest uodpornianie przeciwko: gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, odrze, śwince, różyczce oraz chorobom wywołanym przez *Haemophilus influenzae* typu b, oraz

p/ospie wietrznej i p/ *Streptococcus pneumoniae* dzieciom z określonymi wskazaniami zdrowotnymi lub społecznymi.

Wykonawstwo szczepień w poszczególnych rocznikach jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obserwuje się zainteresowanie szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Wśród dzieci urodzonych w 2015 roku taką szczepionką zaszczepiono 42,4 %, zaś wśród dzieci urodzonych w 2016 – 37,6%. Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Szczepienia zalecane (nie finansowane z budżetu państwa) w latach 2007-2016

Lp.	Rodzaj szczepienia	Liczba osób zaszczepionych w roku:									
		2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
1.	WZW typu A	2	**0**	**2**	3	16	13	6	6	2	12
2.	WZW typu B (dotyczy osób powyżej 20 roku życia)	934	**715**	**1091**	1334	1078	1234	1291	944	400	326
3.	Biegunka rotawirusowa	53	**63**	**45**	32	33	15	15	13	9	0
4.	Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego	25	**3**	**2**	0	1	1	1	4	1	0
5.	Zakażenia *Neisseria meningitidis*	4	7	**5**	2	1	23	9	18	10	9
6.	Kleszczowe zapalenie mózgu	80	**72**	**66**	29	42	74	65	105	80	70
7.	Grypa	1158	**1006**	**934**	1105	1015	1304	1246	1836	1298	1132

W powiecie bielskim nie uniknięto ogólnopolskiego problemu uchylania się od szczepień ochronnych. Pojawiają się pojedyncze osoby, które w obawie przed wystąpieniem odczynów poszczepiennych, nie wyrażają zgody na sztuczne uodpornienie swoich dzieci. Wobec tych rodziców podjęto działania edukacyjne. Jeśli nie przyniosą one oczekiwanych skutków wszczęte zostanie postepowanie egzekucyjne.

IV.OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

W 2016 roku nadzorem sanitarnym objęto:

- 9 podmiotów realizujących świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej w ramach, których funkcjonuje 16 przychodni,
- 11 podmiotów leczniczych realizujących świadczenia z zakresu stomatologii,
- 5 podmiotów realizujących specjalistyczne świadczenia leczniczych,
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa,
- Zakład Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim oraz Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Brańsku i Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Boćkach ,
- 27 gabinetów indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej,
- 25 gabinetów praktyki stomatologicznej,
- 3 gabinety specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów
- jedną grupową praktykę lekarzy dentystów
- 2 punkty pobrań prób do analiz laboratoryjnych
- 1 podmiot świadczący opiekę pielęgniarską w domu pacjenta
- 2 zakład diagnostyki obrazowej
- 1 zakład rehabilitacji

Charakterystyka stanu technicznego, funkcjonalnego i wyposażenia obiektów.
Bieżące kontrole wykazały zadawalający stan sanitarno-techniczny obiektów.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych placówek opieki zdrowotnej należy uznać za zadawalający. W trakcie przeprowadzania kontroli placówek nie stwierdzano nieprawidłowości procesów mycia i dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i sprzętu.

Dezynfekcja .
Do dezynfekcji zużytego sprzętu i materiału stosuje się preparaty dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania zgodnie z zakresem działania wynikającym z dokumentów rejestracyjnych. Dezynfekcja jest prowadzona zgodnie z opracowanymi procedurami oraz zgodnie z instrukcjami użycia poszczególnych środków. Roztwory użytkowe do dezynfekcji narzędzi sporządzane są zgodnie z zaleceniami producentów.

Sterylizacja
Procedury sterylizacji prowadzone są w placówkach prawidłowo. W każdej z nich prowadzona jest kontrola wewnętrzna wskaźnikami biologicznymi i chemicznymi. Wysterylizowany materiał i sprzęt przechowywany jest prawidłowo.

V.OCENA SANITARNA POWIATU W OBSZARZE NADZORU NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA ZA 2016 ROK

Pracownicy sekcji Higieny Żywienia Żywności i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Bielsku Podlaskim w roku 2016 na terenie powiatu w ramach urzędowej kontroli: żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych nadzorem objęli **881** obiektów (w tym **10** obiektów obrotu kosmetykami).

Spośród obiektów znajdujących się w ewidencji, po ustaleniu częstotliwości kontroli zakładów na podstawie oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności dokonanej w oparciu o obowiązujące kryteria oceny zakładu ustalone w *Instrukcji dotyczącej kryteriów oceny zakładu produkcji/ obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością* przekazanej Zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego w 2016r. skontrolowano **352** zakłady, a w **172** obiektach dokonano oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności na podstawie obowiązujących kryteriów zawartych w arkuszach oceny zakładu.

W trakcie przeprowadzonej oceny ustalono następujące ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności w kontrolowanych obiektach:

- **niskie**- 162 zakłady
- **średnie** -10 zakładów –(piekarnie – 2 obiekty, sklepy spożywcze – 4 obiekty, kioski – 1 obiekt, obiekty ruchome i tymczasowe -1 obiekt, zakłady żywienie zbiorowe otwarte – 2 obiekty);
- **wysokie** -nie ustalono obiektów

W nadzorowanych obiektach żywności i żywienia oraz produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi przeprowadzono ogółem **459** urzędowych kontroli i rekontroli.

Z otrzymanych danych wynika, że wszystkie zakłady zarówno w 2016 roku jak i 2015 roku zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami w stosunku do ogółu obiektów skontrolowanych, jak również w stosunku do ilości zakładów ocenionych.

W wyniku prowadzonych działań kontrolnych stwierdzono, że w **631** zakładach wdrożone zasady GHP/GMP a w **162** zakładach wdrożono procedury systemu HACCP.

Działania kontrolne sprawowane w ramach nadzoru nad zakładami produkcji i obrotu w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością spowodowały wydanie **30** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości naruszających przepisy prawa żywnościowego.

Za stwierdzone nieprawidłowości, w działalności zakładów sektora spożywczego (sklepy spożywcze) naruszające przepisy prawa żywnościowego, nałożono **3** mandaty karne na łączną kwotę **600 złotych.**

Nie wydawano decyzji zakazu wprowadzania do obrotu lub wycofania środków spożywczych/materiałów do kontaktu z żywnością, bądź decyzji dotyczących unieruchomienia lub przerwania działalności zakładu.

Nie wystosowywano wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego lub o nałożenie kar pieniężnych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku.

W roku 2016 pracownicy sekcji HŻŻ i PU **zatwierdzili ogółem – 48 zakładów żywności i żywienia**, w tym: **47 – bezwarunkowo, 1 – warunkowo.**
Wydano ogółem **113 zaświadczeń** o wpisie do Rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim, w tym:

- 48 zaświadczeń na obiekty nowo zatwierdzane,
- 65 na obiekty podlegające tylko wpisowi oraz w związku z dokonywaniem zmian (danych) przez przedsiębiorców sektora spożywczego.

W roku 2016 z prowadzonego rejestru obiektów będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim **wykreślono – 40** zakładów.

Analiza porównawcza danych z lat 2013 – 2016 wykazała, że dużej poprawie uległ stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów sektora spożywczego.

W poszczególnych grupach obiektów żywności i żywienia obrazuje to poniższa tabela:

Lp	**Grupa obiektów**	**Odsetek negatywnie ocenianych obiektów**			
		2013	**2014**	**2015**	**2016**
1	Zakłady produkcji żywności:				
	Wytwórnie lodów	0	0	0	0
	Piekarnie	0	0	0	0
	Wytwórnie napojów bezalkoholowych	0	0	0	0
2	Sklepy spożywcze	0	0	0	0
3	Kioski spożywcze	**0**	0	0	0
4	Magazyny hurtowe	0	**8,33%**	0	**0**
5	Zakłady małej gastronomii	**0**	0	0	0
6	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	0	0	0	0
7	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	0	0	0	0

W 2016 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU przeprowadzili urzędowe kontrole w **352 zakładach**, w tym z następujących rodzajów obiektów:

- **Zakłady produkcji żywności – 36 obiektów**, w tym:
  - ✓ wytwórnie lodów – 3 obiekty,
  - ✓ automaty do lodów – 7 obiektów,
  - ✓ wytwórnie tłuszczów roślinnych – 2 obiekty,
  - ✓ piekarnie – 6 obiektów,
  - ✓ ciastkarnie – 2 obiekty,
  - ✓ przetwórnie owocowo – warzywne – 1 obiekt,
  - ✓ wytwórnie napojów bezalkoholowych – 1 obiekt,
  - ✓ zakłady garmażeryjne – 1 obiekt,
  - ✓ zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego (młyny) – 2 obiekty,
  - ✓ wytwórnia wyrobów cukierniczych – 1 obiekt,
  - ✓ zakład produkcji i konfekcjonowania przypraw – 1 obiekt,
  - ✓ inne wytwórnie żywności – 9 obiektów (w tym – 7 gospodarstw rolnych);

- **Obiekty obrotu żywnością – 226 obiektów**, w tym:
  - ✓ sklepy spożywcze – 109 obiektów,
  - ✓ kioski spożywcze – 29 obiektów,
  - ✓ magazyny hurtowe – 8 obiektów,
  - ✓ obiekty ruchome i tymczasowe – 33 obiekty,
  - ✓ środki transportu - 19 obiektów,
  - ✓ inne obiekty obrotu żywnością – 28 obiektów;

- **Zakłady żywienia zbiorowego – 74 obiekty**, w tym:
  - ✓ zakłady żywienia zbiorowego otwartego – **40** obiekty, w tym zakłady małej gastronomii – 19;
  - ✓ zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – **34 obiektów**, w tym: bloki żywienia w domach opieki społecznej – 4, stołówki szkolne –13, stołówki w bursach i internatach – 1, stołówki na koloniach/obozach/zimowiskach – 4, stołówki w przedszkolach – 9, zakład usług cateringowych – 1, inne zakłady żywienia – 2;

- **Zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 7** obiektów;

- **Zakłady obrotu kosmetykami – 9** obiektów.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach produkcji i obrotu żywności na terenie powiatu bielskiego w 2016 roku dotyczyły:
- niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń;
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego urządzeń, sprzętu produkcyjnego, wyposażenia lub brak w dostatecznej ilości;
- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych, niezgodnie z warunkami deklarowanymi przez producentów produktów;
- nieprawidłowego przechowywania wprowadzanych do obrotu środków spożywczych nieopakowanych w warunkach narażonych na wtórne zanieczyszczenia;
- nieprawidłowego znakowania wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych;
- nieprzestrzegania lub brak zapisów prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej z realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP) oraz dokumentacji potwierdzającej opracowanie i wdrażanie procedur systemu HACCP.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działają również w ramach sieci systemu **RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach**. W ramach RASFF przesyłane są informacje o produktach, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. System obejmuje wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, Komisje Europejskie i Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności. W Polsce Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF, tworzy Krajowy Punkt Kontaktowy systemu RASFF, jest odpowiedzialny za jego funkcjonowanie i powiadamia Komisję Europejską o zarejestrowanej w Rzeczpospolitej Polskiej niebezpiecznej żywności oraz środkach żywienia zwierząt.

W 2016r., w ramach funkcjonowania systemu RASSF, w związku z otrzymanymi powiadomieniami przekazanymi przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora

Sanitarnego w Białymstoku oraz Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych dotyczących stwierdzenia niebezpiecznych produktów wskazanych w listach dystrybucji w zakładach na terenie powiatu bielskiego; przeprowadzono ogółem - **25** urzędowych kontroli (interwencyjnych).

Przeprowadzane urzędowe kontrole dotyczyły powiadomień, przesyłanych w ramach systemu RASSF, w sprawie stwierdzenia w obrocie lub produkcji niebezpiecznych artykułów, w tym:

- ***11 powiadomień*** dot. środków spożywczych pn.: *„Sól warzona, próżniowa jodowana SOLINO", „Śliwka Książęca w czekoladzie", „Capelin Kawior czarny 10g Ikra rybia z gromadnika, „Pomidor mini rzymski" „Jaja kurze Fermy Drobiu Woźniak Sp. z o. o", „ProdigyXT Fruit Punck Suplement diety", „MEX NITRO PRO Suplement diety", „CREA 9 Xtreme Suplement diety", „BLACK BOMBS Suplement diety", „7Nutrition BB PRO Suplement diety", „7Nutrition BB Volumizer Suplement diety".*
- ***1 powiadomienie*** dot. materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością: *„Kubek szklany kwadratowy 350ml".*

Ogółem sporządzono ***25 protokołów kontroli sanitarnej*** z przeprowadzonych urzędowych kontroli z ww. zakresu.

Skontrolowano ogółem 19 obiektów, w tym:

- sklepy spożywcze – 15 obiektów,
- kioski spożywcze – 2 obiekty,
- inne obiekty obrotu żywnością – 1 obiekt,
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 1 obiekt.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w ww zakładach– nie stwierdzono w sprzedaży lub produkcji artykułów będących przedmiotem powiadomień.

Udzielano odpowiedzi do PPWIS w Białymstoku oraz właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym.

Ocena sposobu jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

Pracownicy sekcji HŻŻiPU w 2016r., na podstawie przedstawianych jadłospisów, podczas przeprowadzanych czynności kontrolnych, dokonywali oceny jakości sposobu żywienia.

Badaniami objęto 29 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym:

- Bloki żywienia w domach opieki społecznej – 4, w tym 1 blok żywienia – żywienie w systemie cateringowym;
- Stołówki szkolne – 11, w tym 5 stołówek – żywienie w systemie cateringowym;
- Stołówki w bursach i internatach – 1,
- Stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach – 4;
- Stołówki w przedszkolach – 9, w tym 4 stołówki – żywienie w systemie cateringowym.

W trakcie przeprowadzanych urzędowych kontroli w ww. zakładach oceniono 29 jadłospisów dekadowych i 5 - dniowych. Nie wniesiono zastrzeżeń odnośnie przedstawionych i ocenionych jadłospisów

Stwierdzono, że jadłospisy są ułożone prawidłowo, odpowiednio zestawione pod względem kolorystycznym i smakowym oraz z zastosowaniem różnych technik kulinarnych produkcji posiłków.

Do produkcji posiłków wykorzystywane były wszystkie grupy produktów(zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do*

sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach), w tym środki spożywcze zawierające pełnowartościowe białko.

W celu oceny sposobu żywienia w blokach żywienia w domach opieki społecznej, zgodnie z „Powiatowym planem pobierania materiałów do oceny jakości żywienia w placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego w powiecie Bielsk Podlaski w roku 2016". do badań laboratoryjnych pobrano ***5 próbek***, w tym ***2 posiłki obiadowe i 3 dekadowe zestawienia*** produktów zużytych produktów do produkcji posiłków (wyżywienie całodzienne).

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych posiłków (wyżywienie całodzienne) stwierdzono, że wystąpiły nieprawidłowości w ocenianych dekadach:

- wartość energetyczna, zawartość tłuszczu, węglowodanów nie mieściła się w dopuszczalnej granicy odchyleń od obliczeń teoretycznych sporządzanych na podstawie danych z raportów magazynowych,
- zawartość chlorku sodu (soli kuchennej) wynosiła 7,8g lub 6,7g. Według zaleceń w posiłku obiadowym spożycie soli nie powinno przekraczać: 1,5-2,0g.

W wyniku przeprowadzonych badań zestawień dekadowych produktów zużytych do produkcji posiłków (wyżywienie całodzienne), stwierdzano nieprawidłowości:

- wartość energetyczna nie jest zgodna ze średnim zapotrzebowaniem danej grupy żywionych - jest za wysoka (115%; 129%; 132% realizacji),
- zawartość wapnia nie jest prawidłowa w stosunku do średniego zapotrzebowania w tej grupie żywionych (55% realizacji),
- zawartość sodu nie jest zgodna ze średnim zalecanym spożyciem tej grupy żywionych – jest za wysoka (realizacja normy: 155%; 156%; 173%).
- zawartość witaminy C nie jest zgodna z zalecanym dziennym spożyciem dla tej grupy żywionych - za niska (54%; 61% realizacji),

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w żywieniu (pensjonariuszy) wystosowano 3 listy intencyjne do jednostek organizacyjnych, które dotyczyły podjęcia działań w celu poprawy jakości żywienia zgodnych z zaleceniami żywieniowymi

W porównaniu do roku poprzedniego wyżywienie dzieci, młodzieży i pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie.

Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski.

W roku 2016, w celu oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski, pobierano próbki do badań laboratoryjnych. Próbki do badań laboratoryjnych pobierano zgodnie z „Powiatowym planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rok 2016".

Pracownicy sekcji HŻŻ i PU PSSE w Bielsku Podlaskim pobierali próbki w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz zgodnie z opracowanym powiatowym planem poboru próbek na rok 2016.

Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie **176** próbek, w tym:

- ✓ żywności – 161,
- ✓ sanitarnych – 10 (9 wymazów sanitarnych, 1 próbka zmiotek),
- ✓ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (produkt z tworzywa sztucznego) – 1,
- ✓ produktów kosmetycznych – 2,
- ✓ posiłków obiadowych – 2,

Z łącznej liczby próbek pobranych na obszarze powiatu Bielsk Podlaski zakwestionowano **7** próbek, co stanowi **3,98 %** ogółu zbadanych próbek.

Zbiorcze dane odnośnie odsetka kwestionowanych próbek żywności, kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także próbek sanitarnych w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku przedstawiono w tabeli poniżej:

Rok	Odsetek kwestionowanych próbek pobranych do badań laboratoryjnych.	
	Ogółem zakwestionowanych	Różnica **spadek (↓), wzrost (↑)**
2015	9,77%	**↓5,79**
2016	3,98%	

Na podstawie ww. danych stwierdza się, że w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku zmniejszył się o **5,79%** odsetek kwestionowanych próbek żywności, kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością a także próbek sanitarnych.

Zestawienie danych z realizacji Planu pobierania próbek żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w 2016r. na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim.

Lp.	Kierunek badania/badane cechy	Próbki pobrane i zakwestionowane	
		Liczba próbek pobranych	Liczba próbek kwestionowanych
1.	Pozostałości pestycydów	7	0
2.	Metale szkodliwe dla zdrowia	14	2
3.	Azotany	3	0
4.	3-MCPD	0	0
5.	Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	88	0
6.	Mykotoksyny	3	0
7.	Histamina	0	0
8.	Metanol i cyjanowodór oraz karbaminian etylu	0	0
9.	Dozwolone substancje dodatkowe	10	0
10.	Parametry czystości substancji dodatkowych oraz rozpuszczalników ekstrakcyjnych	2	0
11.	GMO	2	0
12.	Skażenia promieniotwórcze żywności	1	0
13.	Środki spożywcze poddane działaniu promieniowania jonizującego	1	0
14.	Jod w soli kuchennej	2	0
15.	Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i suplementy diety - znakowanie	2	0
15A.	Suplementy diety – witaminy, składniki mineralne i inne	6	2
16.	Żywność wzbogacana	6	0
17.	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	1	0
18.	WWA	3	0
19.	Furan	0	0
20.	Izomery trans kwasów tłuszczowych	2	0
21.	Akryloamid	1	0
22.	Gluten	1	0
23	Oleje mineralne	0	0
24.	Tłuszcze przeznaczone do smażenia	0	0
25.	Inne parametry (zanieczyszczenia fizyczne, biologiczne)	0	0
25A.	Parametry jełczenia i kwas erukowy	0	0
26.	Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych	2	0
27.	Oznaczanie alkaloidów tropanowych	0	0
28.	Próbki posiłków	2	2
29.	Próbki produktów kosmetycznych	2	0
30.	Zawartość izotopów cezu	0	0
31.	Próbki sanitarne.	10	1
32.	Tłuszcze do smażenia ocenione w trakcie kontroli	5	0
Suma:		**176**	**7**

Ilość pobranych próbek w 2016 roku przedstawia się następująco:

- Obiekty produkcji żywności, pobrano 42 próbki, w tym:

a) wytwórnia lodów – 3 próbki sanitarne (wymazy),

b) piekarnia – 22 próbki żywności, 1 próbka sanitarna (zmiotki),

c) zakład garmażeryjny – 3 próbki sanitarne,
d) wytwórnie koncentratów spożywczych – 5 próbek żywności,
e) inne wytwórnie żywności – 8 próbek żywności (zakład konfekcjonowania - 5 próbek, zakład produkcji pierwotnej – 3 próbki).

➢ Obiekty obrotu żywnością, pobrano 119 próbek, w tym:
a) sklepy spożywcze – 95 próbek żywności,
b) kioski – 2 próbki żywności,
c) magazyny hurtowe – 13 próbek żywności,
d) obiekty ruchome i tymczasowe – 1 próbka żywności,
e) inne obiekty obrotu żywnością (apteki) – 8 próbek żywności.

➢ Zakłady żywienia otwartego – 5 próbek, w tym:
a) Zakład małej gastronomii – 2 próbki żywności, 3 próbki sanitarne (wymazy sanitarne),

➢ Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – 2 próbki , w tym;
a) Bloki Żywienia w Domach Opieki Społecznej – 2 próbki posiłków obiadowych.

➢ Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (sklep) - pobrano 1 próbkę: Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością (wyroby z melaminy przeznaczone do kontaktu z żywnością);

➢ Obiekty obrotu produktami kosmetycznymi (sklep) - pobrano 2 próbki kosmetyków.

Pobrane próbki badane były w laboratoriach akredytowanych.

W 2016r. do badań laboratoryjnych nie pobrano próbek poza planem tzw. „ekstra".
Bezpośrednio w kontrolowanych obiektach dokonywano oceny jakości zdrowotnej tłuszczów używanych w procesach technologicznych przygotowywania żywności (smażenia) z użyciem szybkich testów. W trakcie przeprowadzanej oceny, w badanym tłuszczu, nie stwierdzono przekroczenia limitów zawartości substancji zanieczyszczających, dlatego próbki nie były przekazywane do laboratorium w celu wykonania badań przesiewowych (screeningowe) związków polarnych w tłuszczach.

Po przeprowadzeniu badań laboratoryjnych, w zbadanych parametrach ***zostało kwestionowanych 7 próbek,*** w tym:

✓ **4 próbki żywności**, w tym:
- 1 próbka - przetwory zbożowe (*Otręby owsiane*);
- 1 próbka - miód i produkty pszczelarskie (M*iód spadziowy*).
- 2 próbki suplementów diety (pn. *Doppel Herz aktiv Mocne kości Calcium 1500 + vit.D, „Kidabion Omega – 3 + witaminy A, D, E, C"*);

Próbki zostały zakwestionowane ze względu na nieprawidłowe oznakowanie niezgodne z przepisami prawa żywnościowego

✓ **1 próbka sanitarna** (wymaz ze sprzęty produkcyjnego); zakwestionowana ze względu na ponadnormatywną ogólną liczbę bakterii.

Wystosowano pismo do właściciela zakładu z informacją o wynikach badań oraz w sprawie podjęcia działań w celu przestrzegania zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP/GMP) oraz procedur systemu HACCP.

- ✓ **2 próbki posiłków obiadowych**. Wystosowano listy intencyjne do właścicieli zakładów.

W przypadku zakwestionowanych próbek żywności, których producent znajdował się poza terenem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim, całość dokumentacji zawierającej szczegółowe informacje dotyczące zakwestionowanych próbek żywności została przekazywał do rozpoznania zgodnie z właściwościwością odpowiednim PPIS, ze względu na siedzibę producenta przedmiotowego środka spożywczego oraz do Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych.
Wystosowywane zostały listy intencyjne lub wystąpienia do właścicieli zakładów produkcyjnych.

Działalność kontrolno - represyjna

W 2016r. w zakładach objętych nadzorem przeprowadzono ogółem **459** urzędowych kontroli.

W związku z przeprowadzanymi urzędowymi kontrolami w obiektach żywnościowo żywieniowych pracownicy sekcji HŻŻ i PU podejmowali działania zgodnie z posiadanymi kompetencjami na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, w tym:

- ✓ W celu wyeliminowania stwierdzonych naruszeń prawa żywnościowego wydawano decyzje nakazujące poprawę warunków sanitarnych i prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne.
- ✓ Wydano ogółem **30 decyzji administracyjnych**, w tym 27 decyzji nakazujących poprawę warunków sanitarnych oraz 3 decyzje zmieniające termin realizacji obowiązków.
- ✓ Decyzji unieruchomienia/przerwania działalności zakładu nie wydawano.
- ✓ Decyzji zakazu wprowadzania produktów do obrotu nie wydawano.
- ✓ Wydano **56 decyzji (płatnicze) na kwotę 4840 złotych** - obciążające przedsiębiorców.
- ✓ Wydano **48 decyzji zatwierdzających** zakłady w związku ze składanymi wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładu podlegających urzędowej kontroli żywności.
- ✓ Wydano **40 decyzji** wykreślenia zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli.
- ✓ Wobec osób winnych zaniedbań higieniczno-sanitarnych stosowano sankcje karne (mandaty karne kredytowane) - **3 mandaty** karne na kwotę **600 złotych**.
- ✓ Udzielano pisemnej odpowiedzi do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz PPIS w terminach wyznaczonych w pismach.
- ✓ Udzielano pisemnej odpowiedzi Stronom (w przypadku podania danych) wnoszącym o interwencję.
- ✓ Prowadzono postępowanie wyjaśniające w związku ze stwierdzeniem bądź podejrzeniem o niewłaściwą jakość zdrowotną żywności.

VI.ROCZNA OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2016

VI.I Nadzór nad jakością wody do spożycia

Zgodnie z wdrożonym monitoringiem jakości wody do spożycia objęto nadzorem 20 wodociągów (14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i 6 wodociągów lokalnych) znajdujących się na terenie powiatu bielskiego.
Na terenie powiatu znajduje się:

- 13 wodociągów o wydajności 101-1000 m^3/d (wodociągi: Brańsk, Bielsk Podlaski gminny, Bolesty, Rajsk, Boćki, Kalnica, Koszewo, Domanowo, Brzeźnica, Orla, Oleksze, Rudka, Budlewo).

- 1 wodociąg o wydajności 1001-10000 m^3/d (wodociąg w Bielsku Podlaskim).

- 6 wodociągów lokalnych (wodociągi: Zakładu Produkcyjnego HOOP w Bielsku Podlaskim, Zajazdu „Zagłoba" w Ploskach, Ośrodka Wypoczynkowego „Ptasia Osada" w Ploskach nad Narwią wł. Firma Handlowo Usługowa Białystok ul. Kawaleryjska 58A, Zakładu Produkcyjnego „Bielmlek" Spółdzielnia Mleczarska w Bielsku Podlaskim, Zakładu Mięsnego „Netter" w Bielsku Podlaskim i Zakładu „Suempol" w Bielsku Podlaskim).

- Ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości, jak wynika z danych zebranych od właścicieli wodociągów, wynosi – 56312 .
- Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2016r. wynosi – 54577 (96,92%).
- Liczba ludności korzystającej z wody o kwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2016r. wynosi – 1735 (3,08 %). Wodociąg Kalnica wł. Gmina Brańsk – woda warunkowo przydatna do spożycia ze względu na podwyższoną zawartość manganu.

W roku 2016 wydano 1 decyzję na warunkową jakość wody ze względu na przekroczenia zawartości manganu w wodociągu w Kalnicy (wł. Gmina Brańsk). Podwyższona zawartość manganu w wodzie została stwierdzona w wyniku prowadzonej kontroli wewnętrznej przez właściciela wodociągu, o czym został powiadomiony PPIS w Bielsku Podlaskim. Próbki wody, powtórnie pobrane przez Inspekcję Sanitarną, potwierdziły podwyższoną zawartość manganu w całej sieci wodociągowej wodociągu w Kalnicy. Wydano decyzję administracyjną zobowiązującą Wójta Gminy Brańsk do obniżenia stężenia manganu do obowiązujących norm. Podwyższony poziom manganu wystąpił w czasie prowadzonych prac modernizacyjnych Stacji Uzdatniania Wody w Kalnicy. Zakończony I etap modernizacji, wykonany zgodnie z uzgodnionym projektem, przez uprawnionego wykonawcę, polegający na wymianie urządzeń filtracyjnych wraz z całą armaturą, nie przyniósł oczekiwanych efektów. Wójt Gminy Brańsk podjął działania naprawcze, zgodne z obowiązującymi procedurami oraz zaleceniami wydanymi przez PPIS w Bielsku Podlaskim. Stwierdzony poziom manganu w wodzie nie stwarza zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, zaopatrywanych w wodę przez wodociąg w Kalnicy. Wszczęte

postępowanie administracyjne nie zostało zakończone. Zgodnie z wydaną decyzją, mieszkańcy korzystający z wody z wodociągu Kalnica zostali poinformowani o podwyższonej zawartości manganu. Maksymalne stężenie manganu określone w Decyzji PPIS w Bielsku Podlaskim, kontrolowane jest przez Wójta Gminy Brańsk, co jest potwierdzane badaniami laboratoryjnymi wykonywanymi w tracie prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Nie wydawano decyzji na odstępstwa od parametrów chemicznych i fizykochemicznych kontrolowanych w wodociągach. O nielicznie występujących przekroczeniach, właściciele wodociągów byli powiadamiani natychmiast przez PPIS w Bielsku Podlaskim. Szybko podejmowane działania skutecznie eliminowały przyczyny powstania przekroczeń, a powtórnie pobierane próbki wody potwierdzały słuszność podejmowanych decyzji. Podobnie było w przypadku prowadzenia kontroli wewnętrznej przez właścicieli wodociągów. W przypadku wystąpienia przekroczeń powtórnie przeprowadzone badania nie wykazywały podwyższonych parametrów. Podwyższony wskaźnik barwy powtarzalny jest w wodociągu Orla (brak ustalonej wartości granicznej wskaźnika barwy o ile jest akceptowalny przez konsumentów). Wydano 2 decyzje na wbudowanie materiałów i urządzeń w sieci wodociągowej (1 decyzja dotyczyła rozbudowy sieci wodociągu Bielsk Podlaski – Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim, 1 – wymiany złóż filtracyjnych w SUW wodociąg w Brańsku – Miasto Brańsk). Nie odnotowano zgłoszonych reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na terenie powiatu bielskiego.

Wydano 8 komunikatów o jakości wody i 8 wystąpień do organów administracji samorządowych oraz jednostek odpowiedzialnych za eksploatację ujęć wodociągowych. Każdorazowo, po otrzymaniu sprawozdania z badań monitoringowych każdego wodociągu PPIS wydawał ocenę jakości wody, którą przekazywał właścicielowi lub administratorowi wodociągu.

Porównując wyniki pobranych próbek wody w latach ubiegłych, z poszczególnych wodociągów, jakość wody utrzymuje się na podobnym poziomie. Właściciele wodociągów prawidłowo prowadzili kontrole wewnętrzne, przestrzegając częstotliwości i zakresu badań. Pojedyncze przekroczenia parametrów fizykochemicznych (mętność, mangan) były natychmiast korygowane, a powtórnie pobrane próbki nie wykazywały przekroczeń sprawdzanych parametrów. Nie mniej jednak, właściciele i administratorzy wodociągów powinni nadal wnikliwie analizować wyniki badań próbek wody prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej. W przypadku podwyższenia parametrów ustalać przyczynę i podejmować działania mające na celu poprawę jakości wody. O występujących przekroczeniach, jak i podejmowanych działaniach niezwłocznie informować PPIS w Bielsku Podlaskim, co zostało nałożone obowiązkiem wynikającym z § 5 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 poz. 1989). Oceniając natomiast stan techniczny oraz skuteczność obecnie funkcjonujących stacji uzdatniania wody, na podstawie prowadzonych badań próbek wody zarówno przez właściciela wodociągu, jak i przez Inspekcję Sanitarną, należy stwierdzić, że w najbliższym czasie modernizacja stacji uzdatniania wody powinna dotyczyć wodociągu w Rudce (Gmina Rudka), Budlewie (Gmina Wyszki), Orli (Gmina Orla). Wójt Gminy Bielsk Podlaski oraz Wójt Gminy Brańsk rozpoczęli prace projektowe nad

modernizacją podległych im wodociągów. Unowocześnianie systemów technologii uzdatniania wody jest kosztowną inwestycją, ale przy wsparciu pozyskanych środków unijnych możliwą do realizacji. Nowoczesne, skomputeryzowane systemy uzdatniania wody w znacznym stopniu zmniejszają ryzyko popełnienia błędu przy procesach związanych z oczyszczaniem wody i przy prawidłowym nadzorze gwarantują dobrą jakość wody każdemu konsumentowi.

VI.II. Nadzór nad jakością wody w basenach kąpielowych w Bielsku Podlaskim

Objęto nadzorem 2 baseny: basen odkryty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bielsku Podlaskim (czynny sezonowo) i Pływalnię Miejską „WODNIK" w Bielsku Podlaskim (czynna cały rok).

W Pływalni Miejskiej „WODNIK" przeprowadzono 2 kontrole, do badań laboratoryjnych pobrano 6 próbek wody. W pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów. Stan sanitarno – techniczny ww. obiektu bez zastrzeżeń. Nie przeprowadzono planowanej kontroli kompleksowej basenu odkrytego Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, ponieważ w sezonie letnim 2016r. basen był zamknięty z powodu braku kadry ratowników z uprawnieniami.

W powiecie bielskim w 2016r. nie prowadzono nadzoru sanitarnego nad kąpieliskiem i miejscem wykorzystywanym do kąpieli, gdyż nie zostały zgłoszone.

VI.III. Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym obiektów użyteczności publicznej

Objęto nadzorem 125 obiektów (3 ustępy publiczne; 4 domy opieki; 2 hotele; 3 obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; 41 zakładów fryzjerskich; 6 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej; 15 gabinetów kosmetycznych; 3 dworce; 13 cmentarzy; 5 zakładów pogrzebowych oraz 30 innych obiektów użyteczności publicznej). Przeprowadzono 218 kontroli obiektów.

Ogólnie należy stwierdzić, że stan sanitarny kontrolowanych obiektów utrzymuje się na porównywalnym poziomie z rokiem ubiegłym i uznaje się jako dobry. Uchybienia stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w 2 obiektach:

- ***Salon Fryzjerski w Bielsku Podlaskim wł. W. Dembowska*** - postępowanie administracyjne z terminem wykonania decyzji 30.06.2016r. zostało zakończone.
- ***Firma Kamieniarsko Handlowo Usługowa „Piotrowski" Tomasz Piotrowski w Bielsku Podlaskim*** – postępowanie administracyjne z terminem wykonania decyzji 28.12.2016r. zostało zakończone.

W powiecie bielskim w 2016r. usługi zdrowotne świadczono w 98 obiektach, w tym w 42 działalność leczniczą wykonywano przez podmioty lecznicze, a w 56 działalność leczniczą wykonywano w ramach praktyki zawodowej. Uchybień stanu sanitarnego-porządkowego i sanitarno-technicznego nie stwierdzono.

Do Sekcji Higieny Komunalnej w 2016 roku skierowano 6 wniosków:

- dot. niewłaściwego stanu sanitarnego obiektu - Usługi Hotelarskie przy Spółdzielni Inwalidów „Przyszłość" w Bielsku Podlaskim. Przeprowadzono kontrolę doraźną interwencyjną.

- dot. uciążliwości związanych z niezachowaniem warunków higieniczno-sanitarnych 2 mieszkań w blokach w Bielsku Podlaskim. Dwie sprawy przekazano do Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku Podlaskim.
- dot. uciążliwości hałasu w bloku mieszkalnym w Białymstoku. Pismo omyłkowo wysłano do PPIS w Bielsku Podlaskim. Prosząca o interwencję złożyła pismo z prośbą o pozostawienie sprawy bez rozpatrzenia.
- dot. nieprawidłowości związanych z prowadzeniem usług pogrzebowych. Przeprowadzono kontrolę doraźną interwencyjną.
- dot. prośby o „dokonanie kontroli w zakresie przestrzegania prawa pod kątem warunków sanitarnych osób przebywających" w Domowym Zaciszu w Koszewie 48. PPIS w Bielsku Podlaskim zwrócił się do skarżącego z prośbą o uzupełnienie wniosku. Wniosek nie został uzupełniony, w związku czym sprawa pozostała bez rozpatrzenia. Należy dodać, że w/w obiekt jest w ewidencji PIS i w 2016r. przeprowadzono kontrolę w zakresie higieny żywienia i żywności, higieny komunalnej, higieny środowiska pracy oraz epidemiologii.

Reasumując, stan powiatu bielskiego w zakresie Higieny Komunalnej utrzymuje się na podobnym poziomie do roku ubiegłego. Przeprowadzane kontrole oraz prowadzone postępowanie administracyjne przyczyniły się poprawy stanu sanitarno – technicznego obiektów, jak i nadzoru nad jakością wody w wodociągach.

VII.OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2016 ROK

W 2016r. pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali 130 zakładów pracy, przeprowadzono łącznie 131 kontroli kompleksowych i tematycznych. Przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości w 9 skontrolowanych obiektach. Przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 3 zakładach (w 2015r -2 zakłady). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim wydał łącznie 17decyzji merytorycznych w tym 9 decyzji stwierdzających uchybienia.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach:

- przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia:
  - hałas słyszalny – 3 zakłady (wydano 13 nakazów)
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia - 5 zakładów (wydano 14 nakazów)
- nieprawidłowości stwierdzane w zakresie warunków sanitarno-higienicznych pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych – 2 zakłady (6 nakazów)
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia – 1 zakład (1 nakaz)
- brak wpisów wyników badań czynnika szkodliwego dla zdrowia do karty badań i pomiarów 1 zakład (1 nakaz)

W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 6186 pracowników (w 2015r.- 6033) w tym w narażeniu na:

- **czynniki szkodliwe i uciążliwe** pracowało 3589 osób (w 2015r.- 3705),
- **czynniki rakotwórcze** pracowało 156 osób, na czynniki biologiczne-881 osoby,
- **czynniki chemiczne** - 269 osób.

Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:

- **hałas słyszalny** -1918 osób w tym 40 osób pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych
- **drgania o działaniu ogólnym i miejscowym** na organizm człowieka –373 osób
- **pyły** - 405 osób

Choroby zawodowe

W 2016 roku PPIS wydał 8 decyzji stwierdzających chorobę zawodową u rolników – (borelioza- 4 osoby, kleszczowe zapalenie mózgu - 4 osoby), (w 2015r. stwierdzono 4 przypadki choroby zawodowej u rolników).

VIII.OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH. OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2016 ROK

Na terenie powiatu bielskiego w 2016r funkcjonowało 46 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 4 placówki wypoczynku zimowego i letniego. W ramach nadzoru przeprowadzono 51 kontroli, wydano 6 decyzji administracyjno- egzekucyjnych na poprawę stanu sanitarno- technicznego m. innymi ścian, sufitów, lamperii w salach lekcyjnych, korytarzach, sanitariatach, szatniach, doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego parkietów w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych i korytarzach.

Placówki nowo otwarte:

Kluby Malucha - od września 2016r. złożono 2 wnioski o wydanie opinii sanitarnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społ. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych dotyczących żłobków/klubów dziecięcych. Wszystkie placówki otrzymały pozytywna opinię, a mianowicie:

1. KLUB MALUCHA „Wesoły Maluch" ul. Kowalska 54; 17-100 Bielsk Podlaski - właściciel Maria Patejuk.
2. Klubik Malucha „Akademia Malucha" ul. Batorego 15; 17-100 Bielsk Podlaski - właściciel Magdalena Mańkowska.

Przedszkola - od września 2016r utworzono Niepubliczne Przedszkole Specjalne „PROMIS" ul. Kazanowskiego 24; 17-100 Bielsk Podlaski – właściciel Katarzyna Androsiuk.

Gimnazja - od września 2016r powstało Niepubliczne Gimnazjum w siedzibie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku – Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Bielsku Podlaskim ul. Kryniczna 22- jeden oddział.

Placówki zlikwidowane:

Szkoły Podstawowe – od września została zlikwidowana Szkoła Podstawowa w Niemyjach Nowych.

Do zadań szczegółowych w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży należy:

1. Nadzór nad stanem sanitarnym i technicznym w podległych placówkach.
2. Nadzór nad zapewnieniem prawidłowych warunków nauczania i wychowania w tym:
   - higieniczna ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży - pomiar uczniów stolików, krzeseł
   - higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach
   - kontrola pracowni komputerowych w odniesieniu do wymagań bezpieczeństwa i higieny oraz ergonomii jakie powinny spełniać stanowiska wyposażone w monitory ekranowe
   - nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych
   - egzekwowanie zakazu palenia tytoniu na terenie placówek
   - organizacja dożywiania dzieci i młodzieży oraz możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w placówkach nauczania i wychowania
   - ocena obciążenia uczniów tornistrami i plecakami
3. Ocena przygotowania placówek do nowego roku szkolnego.
4. Sprawowanie nadzoru nad działalnością placówek sezonowych /wypoczynku zimowego i letniego:
   - kontrole sanitarne
5. Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i interwencji dotyczących działalności placówek.

Ocena higienicznego procesu nauczania oraz ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży – pomiar uczniów, stolików i krzeseł.

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2016	699	25	0	0	123	25	1	1

Ocenę higienicznego procesu nauczania przeprowadzono w 25 placówkach w 123 oddziałach.. Dokonując oceny tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych zwracano uwagę na równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 placówce, a dotyczyły one występowania przerw 5-cio minutowych, co spowodowane było dojazdem uczniów do szkoły.

Tabela 2

Rok	Umeblowanie sal zabaw w przedszkolach			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
	Liczba zbadanych dzieci	Ilość przedszkoli	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli
2016	**220**	**11**	**0**	**0**

Lp	**Rodzaj placówki nauczania**	**Liczba skontrolowanych placówek**	**Liczba skontrolowanych oddziałów**	**Liczba placówek, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania**	**Liczba Oddziałów, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania**
1	Szkoły Podstawowe	13	58	1	1
2	Gimnazja	3	9	0	0
3	Zespoły szkół	9	51	1	1

2.Ocena dostosowywania mebli do wzrostu uczniów

1. Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.
2. W większości placówek przyjęto zasadę „lepiej siedzieć w ławce o jeden numer większej niż mniejszej". W 2016 roku wszystkie placówki udokumentowały dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii. Przedstawiono do wglądu certyfikaty i atesty nowo zakupionych mebli i sprzętu sportowego.

3.*Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach na terenie powiatu bielskiego.*

Warunki do utrzymania higieny osobistej we wszystkich placówkach na terenie powiatu bielskiego w chwili obecnej nie budzą zastrzeżeń. Woda bieżąca ciepła została doprowadzona do wszystkich placówek. Dostępność do środków czystości / papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku, suszarki do rąk oraz mydło w płynie/ w nadzorowanych placówkach jest zadawalające.

Jednak w dalszym ciągu napływają informacje od rodziców dotyczące występowania wszawicy wśród dzieci i młodzieży. Pielęgniarki szkolne dokonują przeglądów czystości skóry głów uczniów w gabinecie po uzyskaniu pisemnej zgody od rodziców.

4.Dożywianie dzieci

Dożywianie prowadzone jest w formie ciepłych posiłków: dwudaniowych, jednodaniowych i wydawania napoju. Na 6223 uczniów z różnych form dożywiania korzysta 5061 uczniów tj. 81%.

Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowania - 635 (GOPS, MOPS).

Dożywianie w Zespołach Szkół				
Placówki	Ilość dzieci korzystających z pełnych obiadów	Ilość dzieci korzystających z posiłków 1 daniowych	Liczba korzystających z podawania napoju	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowania
Szkoły podstawowe	832	184	776	385
Gimnazja	194	0	0	88
Zespoły szkół w tym :				
Szkoły Podstawowe	1493	237	530	402
Gimnazja	691	124	0	233
Razem	3210	545	1306	1108

5.Infrastruktura do prowadzenia zajęć w-f.

Sprawowano nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Brak sal gimnastycznych stwierdza się w : 4 szkołach podstawowych (Świrydy, Mień, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Nr 1 św. ABP Łukasza Wojno-Jasienickiego w budynku Domu Kultury Prawosławnej przy ul. Rejtana 24 i w 3 –ch gimnazjach (Oleksin, Glinnik). Uczniowie ćwiczą na korytarzach, a uczniowie z Niepublicznego Gimnazjum w siedzibie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku – Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Bielsku Podlaskim ul. Kryniczna 22- jeden oddział; korzysta z Sali gimnastycznej w budynku zlikwidowanego ZS Nr 3 w Bielsku Podlaskim ul. Widowska oraz z basenu na pływalni Wodnik.

Salę gimnastyczną jak i boisko posiadają; 4 szkoły podstawowe (Nr 2 i Nr 5 w Bielsku Podlaskim, Domanowie i Łubinie Kościelnym); 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim) oraz 8 Zespołów Szkół: (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaskim, ZS Orla, ZS Augustowo, ZS Wyszki, ZS Boćki, ZS Rudka).

Salę gimnastyczną zastępczą zorganizowano w szkołach podstawowych w Chojewie, Topczewie, Strabli i Holonkach.

Stan techniczny hal sportowych i sal gimnastycznych nie budzi zastrzeżeń. Podczas prowadzonych kontroli oceniano posiadanie przez placówki oświatowe certyfikatów na sprzęt sportowy. Porównawczo z rokiem ubiegłym sytuacja systematycznie poprawia się. Podobnie jak w latach ubiegłych natryski wykorzystywane są po dodatkowych zajęciach sportowych.

6.Opieka medyczna:

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach na terenie powiatu bielskiego oceniono bez zastrzeżeń.

7.Wypoczynek dzieci i młodzieży.

W 2016 roku z wypoczynku letniego i zimowego placówkach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim skorzystało 262 dzieci i młodzieży. Wypoczynek letni i zimowy zorganizowany był w 3 placówkach. W ramach nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży przeprowadzono 4 kontrole. Placówki funkcjonowały bez zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości.

8.Przygotowanie placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wszystkie placówki były przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2015/16.

9. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych

W 2016r nadal prowadzono ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich kontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. W 2016r. nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z przechowywaniem preparatów w szkołach.

10. Ocena obciążenia uczniów tornistrami i plecakami

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, w marcu i kwietniu 2016 r., przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów tornistrami i plecakami w dwóch wytypowanych gimnazjach w powiecie bielskim (1 gimnazjum w mieście i 1 gimnazjum na wsi). Badania przeprowadzono wśród 196 uczniów w 12-tu oddziałach. Pomiarów dokonywano w gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej. Do oceny niezbędne były dwa pomiary, jeden to pomiar ciężaru ciała ucznia, drugi pomiar jego spakowanego tornistra/plecaka. Następnie obliczano obciążenie ciała ciężarem tornistra biorąc pod uwagę normę niską, tj. 10% oraz wysoką tj.15%. Optymalną, tj. 10% normę obciążenia ciężaru ciała wagą tornistra uzyskało 158 uczniów, co stanowiło 80,6%, natomiast 37 uczniów uzyskało normę wysoką do 15% wagi ciała, co stanowiło 18,9 %. Przekroczenie normy wysokiej (czyli, gdy stosunek wagi plecaka do ciężaru ciała jest wyższy niż 15%) stwierdzono u 1 ucznia co stanowiło 0,5% wszystkich zbadanych).

Z przeprowadzonych w 2016r kontroli kompleksowych wynika również :

- Mikroklimat w pomieszczeniach placówek nauczania i wychowania nie budził zastrzeżeń.
- W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono ponadnormatywnego zagęszczenia w klasach.

- Zmianowość w skontrolowanych obiektach wystąpiła w 4 placówkach w 2 szkołach podstawowych i 2-ch Zespołach Szkół w Bielsku Podlaskim.
- Dowożenie uczniów jest zorganizowane bez zastrzeżeń.

Podsumowanie:

- Warunki sanitarno- higieniczne w placówkach nauczania i wychowania ulegają systematycznej poprawie. Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postepowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych.
- Problemem pozostaje utrzymanie higieny po zajęciach z wychowania fizycznego. Pomimo zapewnienia coraz lepszych warunków uczniowie nie korzystają z urządzeń natryskowych po zajęciach z wychowania fizycznego, tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.
- Istnieje konieczność działań edukacyjno- informacyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie przeciwdziałanie szerzenia się chorób pasożytniczych przede wszystkim wszawicy i świerzbu.
- Odnotowuje się systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny posiadający atesty i certyfikaty sprzęt sportowy oraz meble edukacyjne.

IX.DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzono zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, zasadniczymi zamierzeniami, dotyczyła głównie realizacji programów edukacyjnych oraz ogólnopolskich akcji prozdrowotnych.
Działania skierowane były do ogółu społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym , uczniów szkół podstawowych, młodzieży z gimnazjów, szkól ponadgimnazjalnych , nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej , pracowników ochrony zdrowia

W 2016 roku realizacja zagadnień problemowych dotyczyła :

- profilaktyki tytoniowej (uzależnienie od palenia tytoniu, bierne palenie, problem palenia tytoniu przez dzieci i młodzież
- profilaktyki nadwagi i otyłości , promocji zdrowego stylu życia
- profilaktyki chorób związanych z małą aktywnością fizyczną i nieprawidłowym żywieniem
- profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych
- profilaktyki HIV/AIDS
- profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze na człowieka

- profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia, higieny jamy ustnej
- profilaktyki grypy
- zapobiegania zakażeń pokarmowych

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę "

Adresowany do uczniów szkół podstawowych (kl.V-VI) i gimnazjów oraz ich rodziców i opiekunów.

Celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie, pogłębianie wiedzy w zakresie znaczenia zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka, kształtowanie postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną. Rozpropagowano konkurs na projekt edukacyjny promujący zmianę zachowań w zakresie stylu życia w środowisku lokalnym ,pozyskanie nagrody na etapie powiatowym szkole biorącej udział w konkursie, odbyła się narada szkoleniowa koordynatorów programu , przekazano materiały edukacyjne. Przeprowadzono 9 wizytacji realizacji programu

Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu jest poruszana w trakcie realizacji programów ogólnopolskich, obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu", akcji „Rzuć palenie razem z nami", interwencji nieprogramowych „Letnia szkoła bezpieczeństwa i „Zimowa szkoła bezpieczeństwa ".

Dokonano dystrybucji materiałów dot. szkodliwości palenia. Przekazanie informacji o nowelizacji ustawy do placówek podległych PIS w Bielsku Podlaskim . Dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych .

Ogólnopolski przedszkolny program edukacji antytytoniowej "Czyste powietrze wokół nas"

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie. Grupa docelowa: dzieci 5-6 letnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Rozpropagowanie Wojewódzkiego konkursu na projekt edukacji antynikotynowej rodziców. Przeprowadzono 5 wizytacje realizacji programu. Program realizowały przedszkola i oddziały przedszkolne.

Światowy Dzień bez Tytoniu /31 maja/ i Światowy Dzień Rzucania Palenia /trzeci czwartek

listopada/ obchodzone w ramach programu „Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu".

Działania skierowane były do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów. Zainicjowano działania przekazując opracowania do placówek nauczania i wychowania, podmiotów leczniczych oraz lokalnych massmediów.

Udzielano instruktaży oraz przekazano materiały edukacyjne przedstawicielom szkół i placówek służby zdrowia. Odbyły się narady w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. W trakcie narad omówiono założenia i cele obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, pozostawiono materiały edukacyjne /plakaty, ulotki/.

Działania edukacyjne:

- W ramach obchodów Dni Bielska Podlaskiego, w Parku Miejskim zorganizowano akcję profilaktyczną podczas, której utworzono punkt informacyjno – edukacyjny. Dokonano pomiaru tlenku węgla w wydychanym powietrzu u palących papierosy .
- Przeprowadzono badanie alkogoglami – pokazujące świat jaki widzimy pod wpływem alkoholu (aby nie wsiadać za kierownicę pod wpływem alkoholu) . W badaniu uczestniczyła młodzież ze szkoły ponadgimnazjalnej oraz osoby dorosłe .
- Dyskutowano nt szkodliwości palenia, udzielono poradnictwa.
- Rozdawano ulotki antynikotynowe i ulotki dot. nowych narkotyków tzw. dopalaczy oraz ulotki dot. profilaktyki HIV/AIDS.
- Przeprowadzono akcję edukacyjno – profilaktyczną w Przedsiębiorstwie Komunalnym oraz w I LO im. T. Kościuszki .Chętni brali udział w badaniu smokolyzerem na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu wśród palaczy oraz alkogoglami.
- Wystawa materiałów edukacyjnych (ulotki dot. szkodliwości palenia, Zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem)
- zorganizowano: punkt informacyjno – edukacyjny w Urzędzie Miasta z materiałami edukacyjnymi (ulotki, broszury).

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych" współfinansowany w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Celem głównym programu jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym związanym z używaniem alkoholu , tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Zasadnicze działania

- rozdawnictwo ulotek antynikotynowych , dot. nowych narkotyków podczas akcji informatyczno – edukacyjnej, do placówek opiekuńczo – wychowawczych , zakładów opieki zdrowotnej
- przeprowadzono badanie pomiaru tlenku węgla w wydychanym powietrzu wśród młodzieży
- realizacja programu edukacyjnego „ARS" czyli jak dbać o miłość" w szkołach

ponadgimnazjalnych

Wojewódzki program „Moje dziecko idzie do szkoły":

Celem głównym jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Grupa docelowa dzieci w wieku 5-6 lat. Realizacja programu w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Przekazano materiały edukacyjne, udzielono instruktażu dot. Przeprowadzenia działań w ramach programu w roku szkolnym 2015/2016.

Program profilaktyki chorób odkleszczowych boreliozy i kleszczowego zapalenia opon mózgowych i mózgu „Kleszcz Mały czy Duży nic Dobrego nie Wróży"

Celem głównym programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka. Program adresowany jest do uczniów klas II szkół gimnazjalnych. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom i realizatorom programu. Edukacja uczniów kl II gimnazjalnych w zakresie profilaktyki chorób wywołanych przez kleszcze. Przeprowadzono 4 wizytacje realizacji programu.

Program „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość"

Celem programu jest dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych dotyczących higieny jamy ustnej. Edukacja na temat profilaktyki próchnicy zębów skierowana do uczniów klas II szkół podstawowych i ich rodziców. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom/ realizatorom programu. Przeprowadzono 4 wizytacje realizacji programu w szkołach.

„Profilaktyka HIV/AIDS".

Udział w ogólnopolskich kampaniach medialnych, organizacja działań w Światowym Dniu Walki z HIV/AIDS dotyczących profilaktyki HIV/AIDS i propagujących wykonywanie testu w kierunku nosicielstwa wirusa

- zorganizowanie etapu powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS skierowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych
- zorganizowanie punktu informacyjno – edukacyjnego oraz rozdanie materiałów informacyjno – edukacyjnych do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, NZOZ-ów , ośrodków wypoczynku letniego oraz dla społeczności lokalnej

- Informacja o kampanii społecznej o charakterze edukacyjno – profilaktycznym „Coś was łączy? Zrób test na HIV!" oraz o Światowym Dniu walki z AIDS na stronie internetowej starostwa
- Przekazanie informacji do szkół ponadgimnazjalnych i zakładów opieki zdrowotnej o „Światowym Dniu AIDS"

Profilaktyka zakażeń pokarmowych i zatruć grzybami

Prowadzono w zakresie interwencji nieprogramowej „Letnia szkoła bezpieczeństwa". Ulotkę pt. „Pięć kroków do bezpiecznej żywności" umieszczono na stronie starostwa . Zorganizowano wystawę materiałów w siedzibie PSSE, przesłano materiały edukacyjne do NZOZ-ów. Przekazanie materiałów dot. zakażeń pokarmowych do placówek wypoczynków letniego.

Inne przedsięwzięcia.

- Zebranie danych na temat aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w powiecie bielskim .
- Udostępniano pomoce dydaktyczne placówkom podległym PSSE w Bielsku Podlaskim.
- Umieszczenie na stronie starostwa informacji o Europejskim Tygodniu Szczepień.
- Przekazanie informacji pt. „Zasady bezpieczeństwa podczas upałów" uczestnikom wypoczynku letniego.
- Umieszczenie informacji pt. „Zasady bezpieczeństwa podczas upałów" na stronie starostwa
- Przeprowadzono pogadankę w Komendzie Powiatowej Policji nt. zdrowego stylu życia podczas ferii zimowych.
- Dystrybucja plakatów do zakładów opieki zdrowotnej dot. antybiotyków
- Ekspozycja plakatu dot. antybiotyków w PSSE
- Opracowanie i przekazanie kierunków pracy na rok 2016 w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia do jednostek nadzorowanych przez PSSE.
- Dystrybucja materiałów dot. dopalaczy (ulotki) do szkół, do placówek wypoczynku letniego i zimowego.
- Profilaktyka grypy – umieszczenie informacji na stronie internetowej starostwa (ulotki, do placówek wypoczynku zimowego).

Podsumowanie.

Kontynuowano działania uwzględniając współczesne, środowiskowe podejście w opracowywaniu i wdrażaniu programów interwencyjnych w dziedzinie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. Istotą tego podejścia jest współudział w realizacji zadań wielu osób i instytucji także nie związanych z ochroną zdrowia. Wdrażając i realizując kolejne programy i interwencje nieprogramowe

prowadzono współpracę z lokalnymi instytucjami w celu podniesienia jakości, skuteczności i zwiększenia zasięgu działań.

Placówki nauczania i wychowania prowadzą prozdrowotną edukację dzieci i młodzieży. Odbywa się ona poprzez realizację ścieżek edukacyjnych, nauczanie zintegrowane, akcje i imprezy prozdrowotne integrujące całe środowisko szkolne i rodziców. Zagadnienia z zakresu wychowania zdrowotnego są ujmowane szczegółowo w programach profilaktycznych i wychowawczych opracowywanych przez wszystkie placówki.

W zakładach opieki zdrowotnej zadania prozdrowotne realizowane są poprzez zapobieganie i profilaktykę chorób podczas rutynowej pracy lekarzy i pielęgniarek (rozmowy uświadamiające, instruktaże, pokazy, rozdawnictwo, formy wizualne). Każda placówka realizuje działania wynikające z jej specyfiki i potrzeb, a także z aktualnych zagadnień epidemiologicznych powiatu i sytuacji ogólnokrajowej.

W powiecie bielskim realizowane były kolejne edycje oraz wdrażane nowe programy edukacyjne koordynowane przez Powiatową Stacją Sanitarno –Epidemiologiczną.

X.WNIOSKI

1. Nadal największy problem epidemiczny naszego powiatu stanowią choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, obok hajnowskiego, jest terenem endemicznym dla tych chorób.

   W stosunku do roku poprzedniego w powiecie bielskim zaobserwowano niewielki spadek zachorowań na **boreliozę**. Zarejestrowano 96 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 169,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym 134,4. Zapadalność na boreliozę w województwie podlaskim w 2016r. wyraźnie wzrosła z 95,9 w roku 2015 na 134 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.

   W latach poprzednich współczynnik zapadalności w powiecie bielskim był najwyższy w województwie, w 2014 większą zapadalność odnotowano w powiecie grajewskim (209,2 zachorowań na 100 tys. mieszkańców) i hajnowskim(197,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców).

2. Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)** utrzymuje się od 4 lat na zbliżonym poziomie. W stosunku do roku poprzedniego, nie zmieniła się - odnotowano 6 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 10,6 na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku wojewódzkim 13,4.

3. Po trzykrotnym wzroście zachorowań na krztusiec roku 2015 (13 przypadków), w roku 2016 zarejestrowano już tylko 5 zachorowań na tę chorobę. Współczynnik zapadalności wyniósł 8,8 zachorowań na 100 tys. mieszkańców i był wyraźnie niższy od ogólnowojewódzkiego, który osiągnął wartość 40,4.

4. Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na **różyczkę**. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. Od roku 2010 rejestruje się od 1 do 5 przypadków rocznie. W roku 2015r. do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono tylko 1 (współczynnik 1,7) przypadek różyczki, przy współczynniku wojewódzkim równym 4,4 zachorowania na 100 tys.mieszkańców, zaś w roku 2016 zachorowań nie zgłaszano.

5. Sytuacja epidemiczna **świnki** w powiecie bielskim jest korzystna. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie. W roku sprawozdawczym nie rejestrowano nowych zachorowań na świnkę. W całym województwie podlaskim zarejestrowano 66 przypadków zachorowań, co dało współczynnik zapadalności równy 5,5.
   Spadek zachorowań na świnkę i różyczkę to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce i śwince systematycznie rośnie.

6. W przypadku **ospy wietrznej,** po odnotowanym w roku 2014 spadku zachorowań, aktualnie obserwuje się tendencję wzrostową. Współczynnik zapadalności w powiecie bielskim jest nieznacznie wyższy niż ogólnowojewódzki (Bielsk Podlaski – 334,2, województwo podlaskie - 314,5 zachorowań na 100 tys). Warto zaznaczyć, iż w grupie zarejestrowanych przypadków ospy wietrznej nie notowano zachorowań wśród osób szczepionych przeciwko tej chorobie.

7. Sytuacja epidemiologiczna **salmonelli,** w stosunku do lat ubiegłych, uległa pogorszeniu. Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruć stanowiły pojedyncze zachorowania w ogniskach domowym. Zarejestrowano 19 zachorowań (w tym 6-cioro dzieci w wieku od 0 do 2 lat oraz 2 dzieci w wieku 7-8 lat), co dało współczynnik zapadalności 33,6 na 100 tys. mieszkańców. W roku 2015 zarejestrowano 6 zachorowań, co dało współczynnik 10,5. Zatruć zbiorowych nie odnotowano. Niepokoi wzrost zachorowań w grupie małych dzieci. Dochodzenia epidemiologiczne wykazały błędy technologiczne popełniane przez rodziców podczas przygotowywania posiłków

8. Analiza epidemiologiczna wirusowych schorzeń wątroby w powiecie bielskim wykazała znaczący wzrost ich rejestracji. W 2015 roku zarejestrowano 5 **przypadków przewlekłego i bliżej nieokreślonego wirusowego zapalenia wątroby typu B** (współczynnik zapadalności 8,8 na 100 tys. mieszkańców – współczynnik wojewódzki 9,5) oraz 10 przypadków **wirusowego zapalenia wątroby typu C** (17,6 zachorowań na 100 tys. mieszkańców – współczynnik wojewódzki 9,5). Do wykrycia zachorowań dochodzi zazwyczaj w punktach krwiodawstwa i poradniach ginekologiczno-położniczych. Trudno jest dotrzeć do źródła zakażenia, ponieważ nie da się ustalić daty ekspozycji na czynnik zakaźny.

9. W roku 2016 do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono 6067 **podejrzeń grypy** oraz **schorzeń grypopodobnych**. W stosunku do roku ubiegłego liczba zachorowań zwiększyła się o 1764 przypadki schorzeń grypopodobnych (w roku 2015 zarejestrowano 4303 zachorowań).
   W celu monitorowania sytuacji epidemicznej, w sezonie grypowym, kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ MR „Medica" i NZOZ „LEKO".
   Zarejestrowano 1 przypadek **grypy sezonowej**, potwierdzony laboratoryjnie. W województwie podlaskim zarejestrowano łącznie 44 przypadki grypy sezonowej, co dało współczynnik zapadalności równy 3,7.
10. W 2016 roku w powiecie bielskim **nie rejestrowano** chorób wysoce zakaźnych takich jak: **cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome.**

11. Zanotowano wyraźny **spadek zachorowań na wirusowe i bakteryjne schorzenia jelitowe, szerzące się drogą pokarmową.**

12. Odnotowano znaczący **spadek** zachorowań na **biegunki**, w tym u dzieci do lat 2,.

13. Poprawiła się (**spadek zachorowań**) sytuacja epidemiologiczna **neuroinfekcji** zarówno o etiologii wirusowej jak i bakteryjnej.

14. **Wzrosła** ilość rejestracji zakażeń jelitowych wywołanych **Clostridium defficile.**

15. Wykonawstwo **szczepień** w poszczególnych rocznikach jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obserwuje się spadek zainteresowania szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Wśród dzieci urodzonych w 2015 roku taką szczepionką zaszczepiono 42,4 %, zaś wśród dzieci urodzonych w 2016 – 37,6%. Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

16. W powiecie bielskim nie uniknięto ogólnopolskiego problemu dotyczącego uchylania się od szczepień ochronnych. Pojawiają się pojedyncze osoby, które w obawie przed wystąpieniem odczynów poszczepiennych nie wyrażają zgody na sztuczne uodpornienie swoich dzieci.

17. W stosunku do lat poprzednich spadła liczba **osób narażonych na wściekliznę**, u których podjęto szczepienia. W rok 2014 i 2015 rejestrowano po 22 osoby zaszczepione przeciwko wściekliźnie, w roku 2016 już tylko 13. Do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono łącznie 71 pogryzień przez psy i koty (rok 2015-108 pogryzień).

18. Stan sanitarno – techniczny placówek służby zdrowia na terenie powiatu bielskiego ulega sukcesywnej poprawie.

19. W roku 2016 wydano 1 decyzję na warunkową jakość wody ze względu na przekroczenia zawartości manganu (wodociąg Kalnica gm.Brańsk). Podwyższona zawartość manganu w wodzie została stwierdzona w wyniku prowadzonej kontroli wewnętrznej przez właściciela wodociągu, o czym został powiadomiony PPIS w Bielsku Podlaskim. Próbki wody, powtórnie pobrane przez Inspekcję Sanitarną, potwierdziły podwyższoną zawartość manganu w całej sieci wodociągowej wodociągu w Kalnicy.

20. Ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości, jak wynika z danych zebranych od właścicieli wodociągów, wynosi – 56312 .

21. Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2016r. wynosi – 54577 (96,92%).

22. Liczba ludności korzystającej z wody o kwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2016r. wynosi – 1735 (3,08 %). Wodociąg Kalnica wł. Gmina Brańsk – woda warunkowo przydatna do spożycia ze względu na podwyższoną zawartość manganu.

23. Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów użyteczności publicznej w 2016 roku utrzymywał się na podobnym poziomie jak w 2014 i 2015 i oceniony był jako dobry.

24. Analiza porównawcza danych z lat 2013 – 2016 wykazała, że dużej poprawie uległ stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów sektora spożywczego.

25. Jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim w 2016 r uległa poprawie. W 2012 r zakwestionowano 4 próbki żywności, co stanowiło 2,4% pobranych i zbadanych próbek, w 2013 r na 143 pobrane próbki, w ramach realizowania powiatowego planu próbkobrania,

zakwestionowano tylko 1 próbkę co stanowi 0,7%, w 2014r na 144 pobrane próbki zakwestionowano 6 co stanowi 4,2%, w 2015r na 136 popranych próbek zakwestionowano 13 co stanowi 9,77% natomiast w 2016r. ze 176 próbek, pobranych na obszarze powiatu Bielsk Podlaski, zakwestionowano 7 próbek, co stanowi **3,98 %** ogółu zbadanych próbek.

26. W porównaniu do roku poprzedniego, wyżywienie dzieci, młodzieży i pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie. Dokonana ocena jakości żywienia pensjonariuszy w domach opieki społecznej, młodzieży w internacie oraz w stołówkach szkolnych wskazała na nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu i na zbyt małą ilość produktów zawierających: wapń, żelazo, witaminę C.

27. Występujące nieprawidłowości w jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wskazują na konieczność kontynuowania działań edukacyjnych kierowanych do osób odpowiedzialnych za prawidłowe, racjonalne planowanie żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

28. W roku 2016r, w porównaniu do 2015 roku, zwiększyła się do 3, liczba zakładów, w których stwierdzono przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych (2012r. -1 zakład, 2013r - 4 zakłady, 2014r -3 zakłady, 2015r - 2 zakłady).

29. W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 6186 pracowników (w 2015r.- 6033) w tym w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało 3589 osób (w 2015r.- 3705), W narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 156 osób,(w 2015r.-102 osoby), na czynniki biologiczne-881 osób (w 2015r 881), na czynniki chemiczne 269 osób (w 2015r. - 314 osób).

30. Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:
hałas słyszalny -1918 osób w tym 40 osób pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych, **drgania o działaniu ogólnym i miejscowym** na organizm człowieka –373 osób, **pyły** - 405 osób

31. W 2016 roku PPIS wydał 8 decyzji stwierdzających chorobę zawodową u rolników – (borelioza- 4 osoby, kleszczowe zapalenie mózgu - 4 osoby), (w 2015r. stwierdzono 4 przypadki choroby zawodowej u rolników).

32. Z roku na rok obserwuje się poprawę stanu sanitarno – technicznego placówek oświatowo – wychowawczych.

33. W 2016 przybyła kolejna placówka tj. Niepubliczne Gimnazjum w siedzibie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku – Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Bielsku Podlaskim ul. Kryniczna 22, nieposiadająca własnej sali gimnastycznej. Pozostałe szkoły to Świrydy, Andryjanki, Niemyje Nowe, Mień, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Nr 1 św. ABP Łukasza Wojno-Jasienickiego w Bielsku Podlaskim oraz 2 gimnazja (Oleksin, Glinnik).

34. Zwiększa się liczba uczniów korzystających z różnych form dożywiania w szkołach. Mianowicie : w 2012r na 6320 uczniów z dożywiania korzystało 3087 uczniów tj. 48,84%, w 2013r na 6409 uczniów z dożywiania korzystało 3349 uczniów tj. 52,25%, w 2014r na 6086 uczniów korzystało 2944 uczniów tj. 44,03%, w 2015 na 6062 uczniów korzystało 4060 uczniów tj. 66,97%, natomiast w 2016r. na 6223 uczniów z różnych form dożywiania korzystało 5061 uczniów tj. 81%.Dożywianie prowadzone jest w formie ciepłych posiłków: dwudaniowych, jednodaniowych i wydawania napoju.

35. Higienę procesu nauczania niewłaściwie oceniono w 1 placówce w 1 oddziale. Stwierdzono, że nie zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami ze względu na występowanie przerw 5- cio miutowych.

36. Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów. W większości placówek przyjęto zasadę „lepiej siedzieć w ławce o jeden numer większej niż mniejszej".

37. Odnotowuje się systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny posiadający atesty i certyfikaty sprzęt sportowy oraz meble edukacyjne.

38. Nadal występuje problem wszawicy i świerzbu wśród dzieci i młodzieży szkolnej zarówno na wsi jak i w mieście. Istnieje konieczność wzmożenia działań edukacyjno- informacyjnych w placówkach oświatowo- wychowawczych w tym zakresie.

39. Problemem pozostaje utrzymanie higieny po zajęciach z wychowania fizycznego. Pomimo zapewnienia coraz lepszych warunków uczniowie nie korzystają z urządzeń natryskowych po zajęciach z wychowania fizycznego, tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.

40. Zwiększyła się różnorodność podejmowanych działań profilaktycznych w ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych:

- Interwencje programowe i nieprogramowe realizowano zgodnie z zamierzeniami i planem pracy PIS w Bielsku Podlaskim.
- Do współpracy pozyskano placówki oświatowo – wychowawcze, placówki kulturalno-oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, instytucje samorządowe i pozarządowe, jednostki administracyjne, mass media.

Opracowała; Kierownik Oddziału Nadzoru
Marzenna Perzyna

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Bielsku Podlaskim

Magdalena Leszczyńska